Komisja
Nadzoru
Finansowego

SYTUACJA BANKÓW W OKRESIE I-IX 2014

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 2014

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

OTOCZENIE ZEWNĘTRZNE

- **Przyspieszenie tempa wzrostu gospodarki oraz poprawa prognoz wzrostu**
- **Dobra sytuacja finansowa przedsiębiorstw, poprawa na rynku pracy**
- **Sytuacja na rynku finansowym stabilna (środowisko rekordowo niskich stóp procentowych, rekordowo niska rentowność papierów skarbowych, złoty względnie stabilny)**
- **Sytuacja finansów publicznych stabilna**
- **Poprawa nastrojów przedsiębiorstw i konsumentów**
- **Kontynuacja ożywienia na rynku nieruchomości**

STRUKTURA SEKTORA

- **Kontynuacja optymalizacji zatrudnienia i sieci sprzedaży**
- **Wzrost koncentracji mierzonej udziałem w aktywach**
- **Istotny wzrost udziału inwestorów krajowych w aktywach sektora**

KAPITAŁY

- **Utrzymanie mocnej bazy kapitałowej**
- **Polski sektor bankowy dobrze przystosowany do nowych wymogów kapitałowych określanych przez pakiet CRD IV/CRR**
- **Zalecane utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w niektórych bankach jej dalsze wzmocnienie**

PŁYNNOŚĆ

- **Dobra sytuacja w zakresie bieżącej płynności**
- **Wzrost relacji kredyty/depozyty, ale nadal w pobliżu równowagi**
- **Zalecana kontynuacja działań zmierzających do wzrostu stabilności źródeł finansowania**

WYNIKI FINANSOWE

- **Wynik netto sektora lepszy niż w 2013 (rekordowy wynik w II kwartale)**
  - **wzrost wyniku działalności bankowej dzięki znacznemu zwiększeniu wyniku odsetkowego, przy jednoczesnym obniżeniu wyniku z tytułu opłat i prowizji oraz wyniku pozostałej działalności bankowej**
  - **obniżenie wyniku z tytułu pozostałych kosztów i dochodów**
  - **marginalny wzrost kosztów działania i amortyzacji**
  - **wzrost ujemnego salda odpisów i rezerw**
  - **poprawa miar efektywności działania**

KREDYTY	• **Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego (znaczny wzrost stanu kredytów dla przedsiębiorstw, przyspieszenie w obszarze kredytów dla gospodarstw domowych), wzrost kredytów dla sektora finansowego, nieznaczne ożywienie w obszarze kredytów dla sektora budżetowego** • **Tempo wzrostu akcji kredytowej pozostaje wyraźnie wyższe niż w większości krajów UE** • **Udział walutowych kredytów mieszkaniowych obniżył się poniżej 50%**
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	• **Pomimo rekordowo niskich stóp procentowych w III kwartale odnotowano przyspieszenie tempa wzrostu depozytów gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, choć środowisko niskich stóp procentowych pozostaje wyzwaniem dla banków w kontekście możliwości zwiększenia bazy depozytowej pozostaje** • **Relatywnie stabilny poziom depozytów i kredytów sektora finansowego** • **Okresowy napływ depozytów sektora budżetowego, wzrost stanu emisji własnych**
FINANSOWANIE ZAGRANICZNE	• **Wzrost finansowania zagranicznego (w długim okresie pozostaje stabilne), ale jego rola stopniowo zmniejsza się, co przekłada się na wzrost stabilności sektora. Zmiany w stanie finansowania wynikają z modyfikacji strategii działania (spadek zapotrzebowania), zmian kursów walut i zmian skali operacji skarbowych** • **Obniżenie udziału środków pochodzących od podmiotów macierzystych poniżej 50%**
JAKOŚĆ KREDYTÓW	• **Jakość kredytów pozostaje stabilna, co należy łączyć m.in. z silną redukcją stóp procentowych, dobrą sytuacją finansową sektora przedsiębiorstw, poprawą na rynku pracy, czy też dokonanym w poprzednich okresach zacieśnieniem polityki kredytowej** • **Zwiększenie stanu kredytów zagrożonych w obszarze kredytów dla drobnych przedsiębiorców oraz kredytów mieszkaniowych, MSP oraz należności od sektora finansowego, w pozostałych obszarach stabilizacja lub zmniejszenie stanu kredytów zagrożonych** • **Pierwsza duża transakcja sprzedaży portfela „złych" kredytów mieszkaniowych**
INNE	• **Silny przyrost stanu sumy bilansowej** • **Zwiększenie stanu najpłynniejszych aktywów** • **Wzrost aktywów i pasywów walutowych, ale poziom niedopasowania walutowego stabilny** • **Wzrost finansowania długoterminowego** • **Wzrost udzielonych zobowiązań i skali transakcji pochodnych** • **Silny wpływ transakcji wspomagającej przejęcie kontroli przez PKO BP na Nordea PL oraz okresowego napływu środków budżetowych do banku państwowego dla kształtowania niektórych zjawisk w skali sektora**

Przyspieszenie tempa wzrostu gospodarki, rekordowo niska inflacja i stopy procentowe dobra sytuacja przedsiębiorstw, poprawa na rynku pracy

Tempo wzrostu PKB (Q/Q-4)

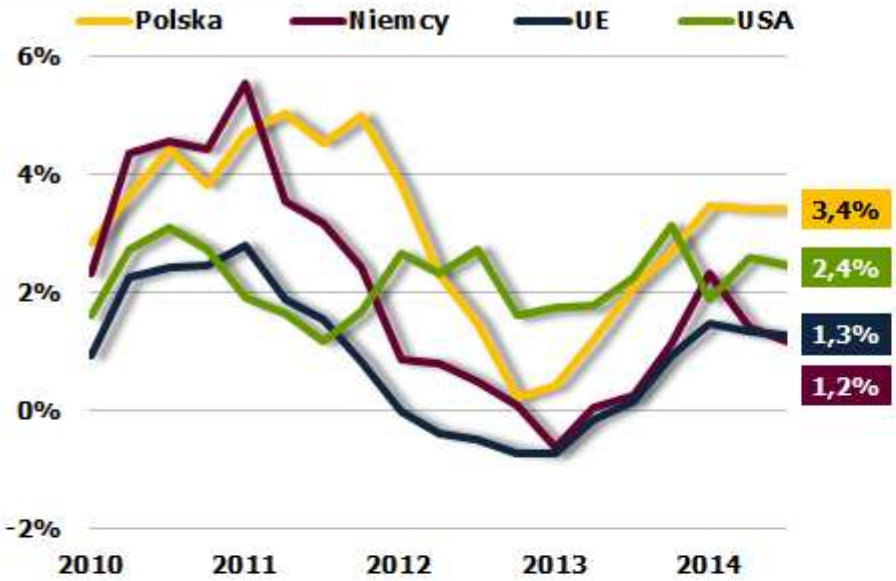

Inflacja, Stopy procentowe

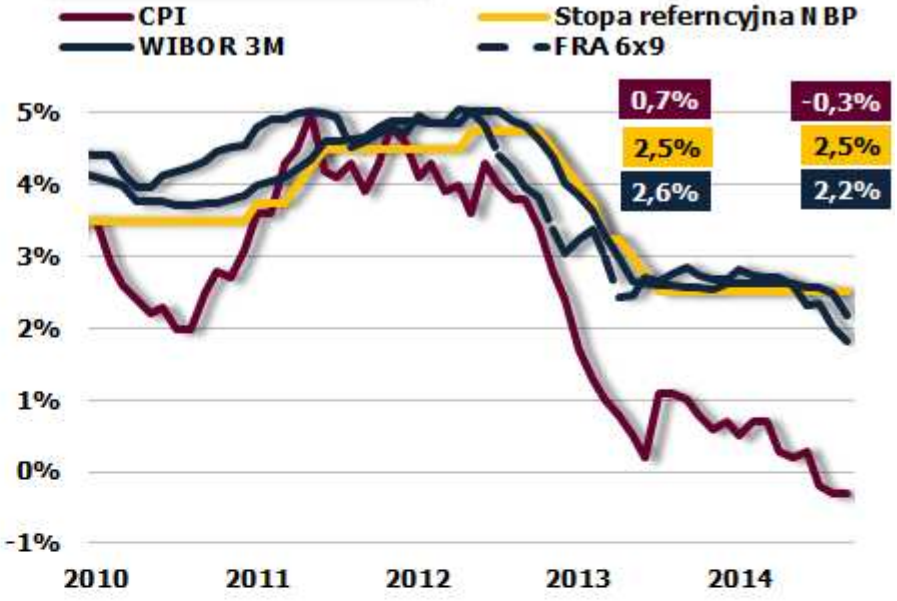

Wyniki finansowe przedsiębiorstw (I-IX; mld zł)

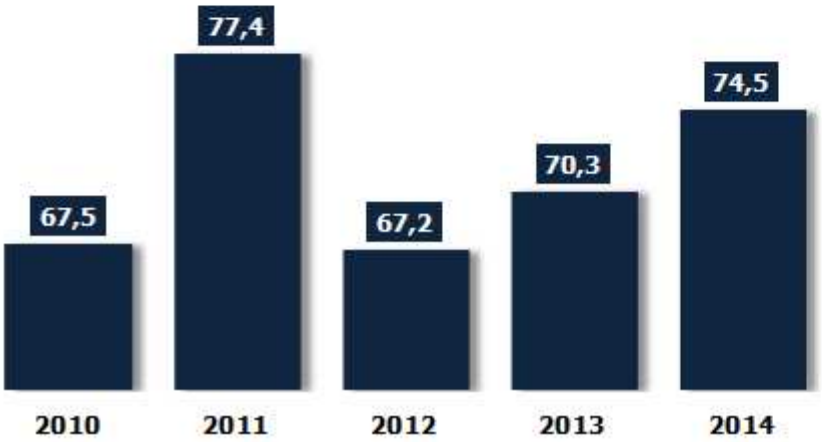

Rynek pracy

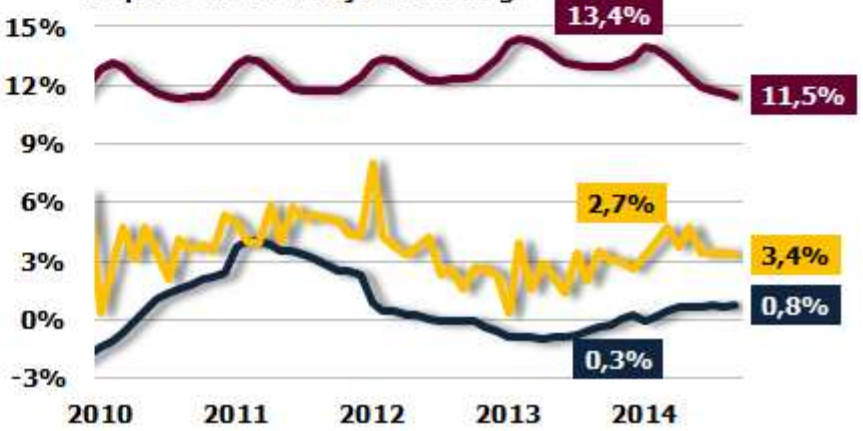

Rekordowo niska rentowność papierów skarbowych, złoty względnie stabilny (osłabienie wobec USD), niewielkie zmiany w polityce depozytowo-kredytowej banków

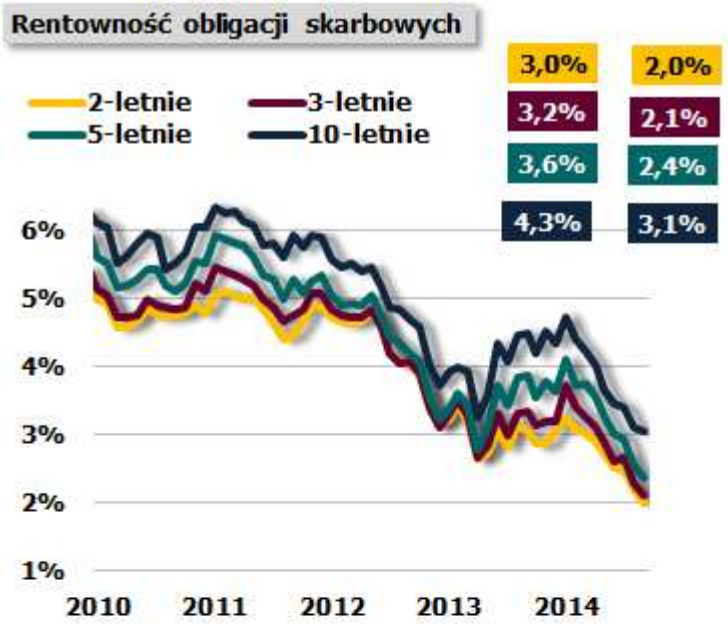

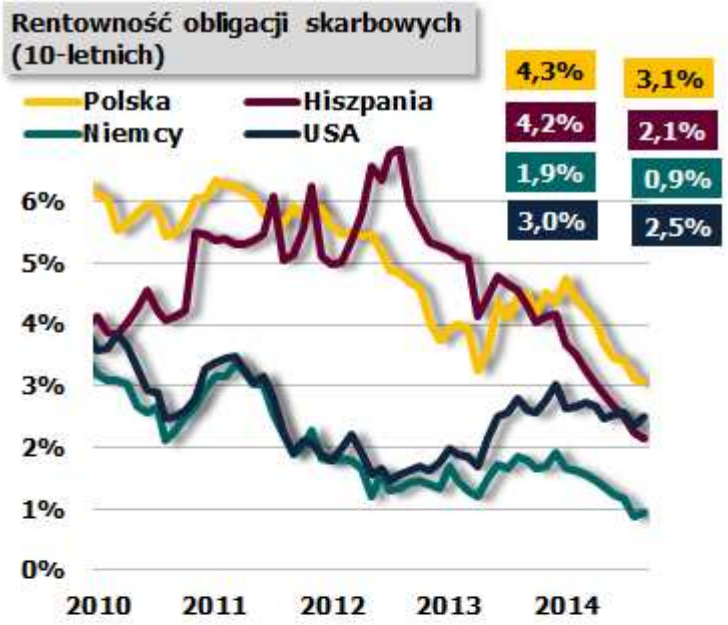

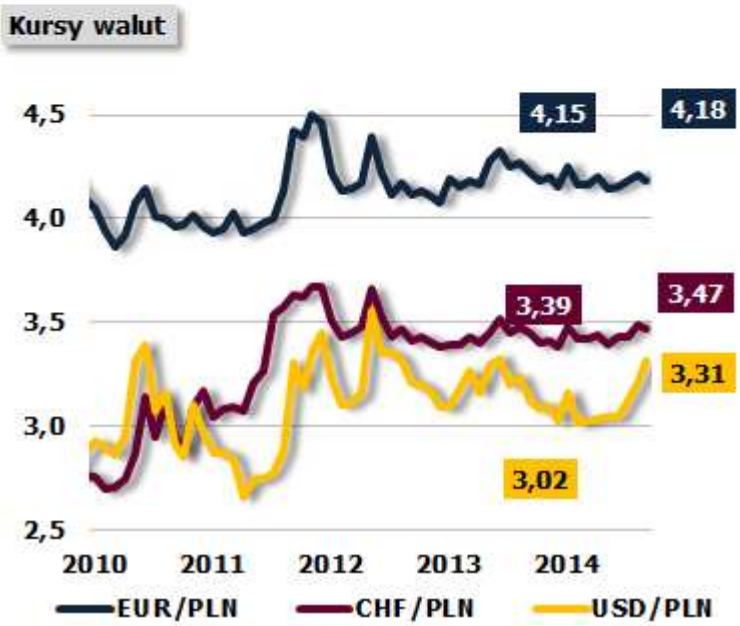

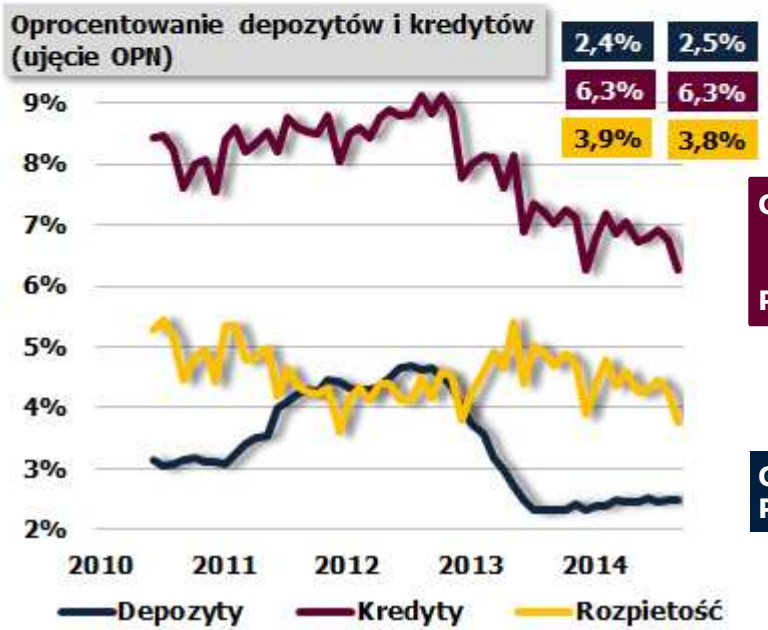

GD	9,0%
Mieszkaniowe	5,2%
Konsumpcyjne	12,5%
Przedsiębiorstwa	4,1%

GD	2,8%
Przedsiębiorstwa	2,4%

Sytuacja finansów publicznych stabilna, poprawa koniunktury i nastrojów konsumentów, sytuacja na rynku nieruchomości relatywnie korzystna (rekordowa sprzedaż na rynku pierwotnym, ceny względnie stabilne)

Sytuacja budżetu państwa w okresie I-IX (mld zł)

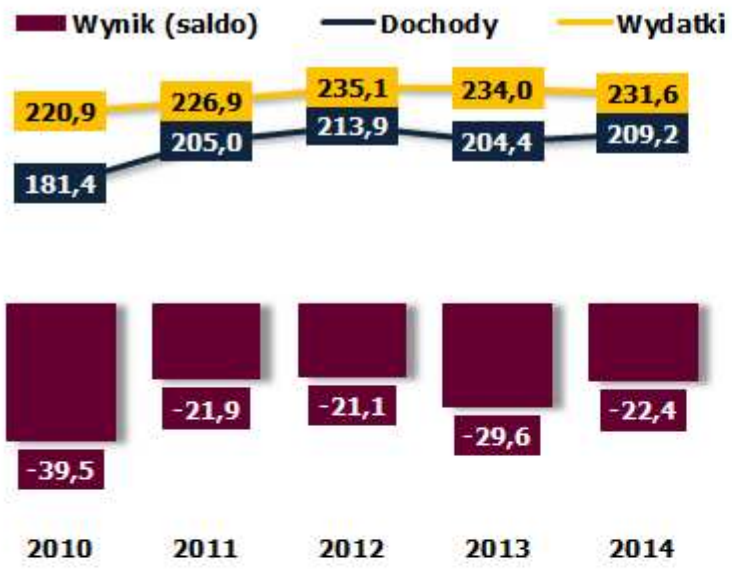

Koniunktutra i nastroje konsumentów

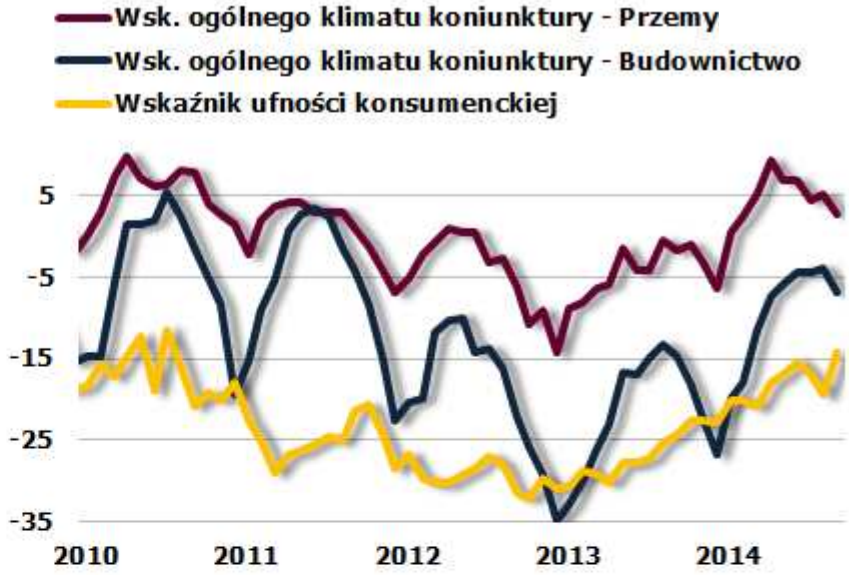

Sprzedaż mieszkań na rynku pierwotnym w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Trójmieście, Poznaniu i Łodzi (I-IX, tys. mieszkań)

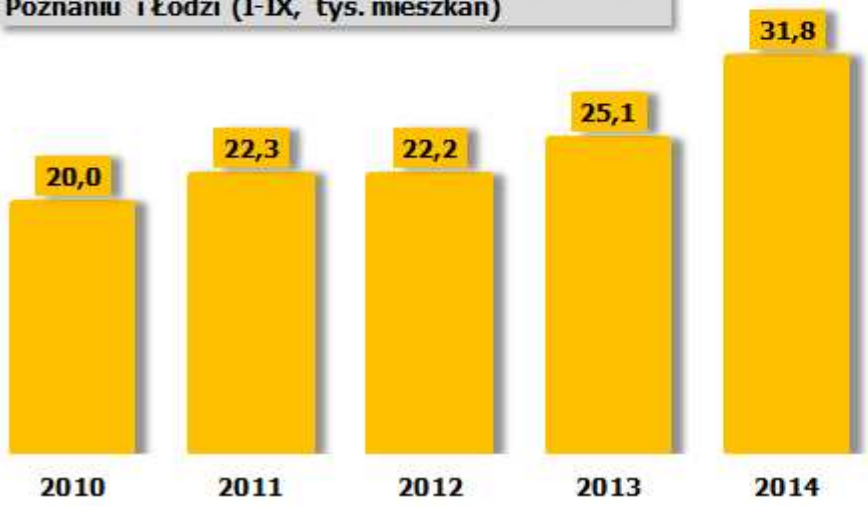

Zmiana cen transakcyjnych (%) na rynku pierwotnym III kw. 2014 vs. IV kw. 2013

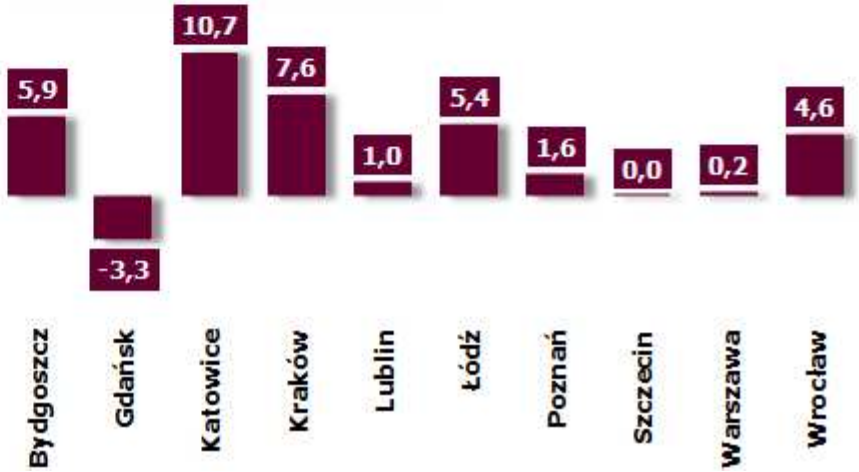

Utrzymanie mocnej bazy kapitałowej
Sektor bankowy dostosowany do wymogów kapitałowych określonych przez CRD IV/CRR

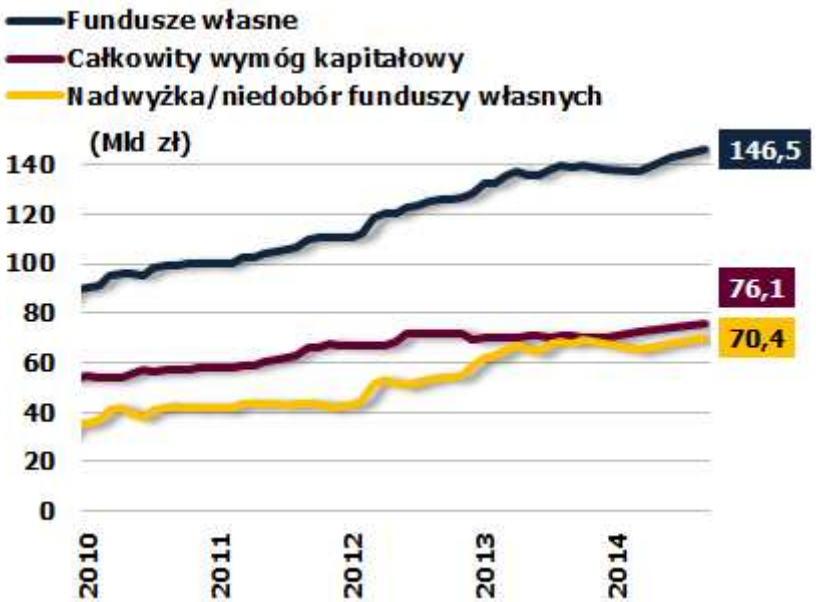

	09/2013	12/2013	09/2014
FUNDUSZE WŁASNE (mld zł)	139,3	138,6	146,5
Całkowity wymóg kapitałowy	71,3	70,8	76,1
Nadwyżka funduszy nad wymogiem	68,1	67,8	70,4
ŁĄCZNY WSPÓŁCZYNNIK KAPITAŁOWY (WYPŁACALNOŚCI)			
Sektor	15,6	15,7	15,4
Banki komercyjne	15,8	15,8	15,4
Banki spółdzielcze	14,2	14,3	15,8
Rozkład banków względem współczynnika wypłacalności			
< 8%	-	-	-
8-10%	13	12	7
10-12%	80	72	27
12% i więcej	521	528	571
Udział banków w aktywach sektora			
< 8%	-	-	-
8-10%	0,2%	1,7%	1,6%
10-12%	6,3%	4,1%	0,4%
12% i więcej	91,3%	91,9%	95,9%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I			
Sektor			14,2
Banki komercyjne			14,2
Banki spółdzielcze			14,6

Pomimo dobrej sytuacji bieżącej, zalecane jest utrzymanie mocnej bazy kapitałowej, a w przypadku niektórych banków jej dalsze wzmocnienie, co wynika z poziomu ryzyka już zakumulowanego w bilansach banków oraz ryzyka wynikającego z czynników w otoczeniu zewnętrznym

Dobra sytuacja w zakresie bieżącej płynności

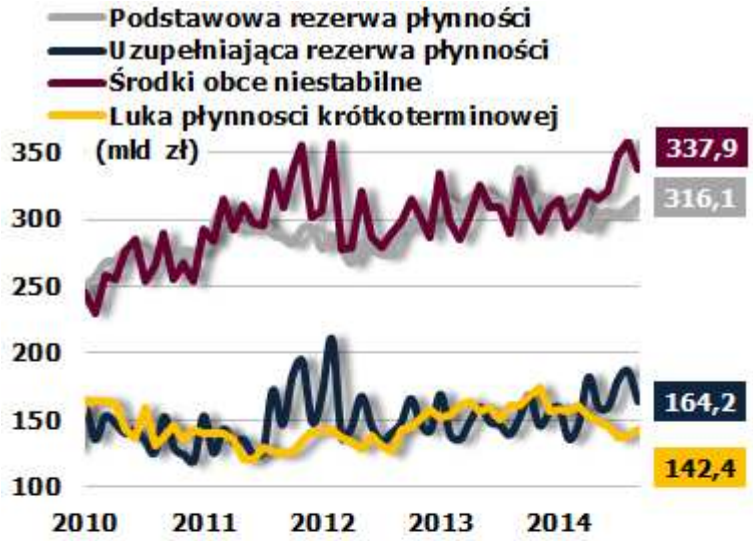

	09/2013	12/2013	09/2014
Podstawowa rezerwa płynności	338,7	309,9	316,1
Uzupełniająca rezerwa płynności	152,0	155,3	164,2
Środki obce niestabilne	330,0	309,3	337,9
Luka płynności krótkoterminowej	160,7	155,9	142,4
Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,49	1,50	1,42
Środki obce stabilne	952,2	961,5	1032,6
Kredyty dla sektora niefinansowego	801,0	798,4	849,7
Depozyty sektora niefinansowego	747,5	775,4	809,4
Nadwyżka/niedobór depozytów	-53,5	-23,0	-40,2
Relacja kredyty/depozyty	107,2%	103,0%	105,0%

- **Zadowalające przestrzeganie Uchwały KNF nr 386/2008**
- **Podstawowe miary płynności względnie stabilne i na odpowiednich poziomach**
- **Ożywienie akcji kredytowej w połączeniu z umiarkowanym przyrostem depozytów spowodowało wzrost relacji kredytów do depozytów sektora niefinansowego**

Pomimo dobrej sytuacji bieżącej, zalecane jest kontynuowanie działań zmierzających do wzrostu stabilności źródeł finansowania (m.in. dywersyfikacja, wydłużenie terminów wymagalności) oraz realizacja strategii biznesowych, które będą dobrze wkomponowane w uwarunkowania zewnętrzne

Wynik finansowy netto sektora wyższy niż w 2013:
- w kierunku wzrostu wyniku – wynik odsetkowy
- w kierunku obniżenia wyniku – pozostałe pozycje

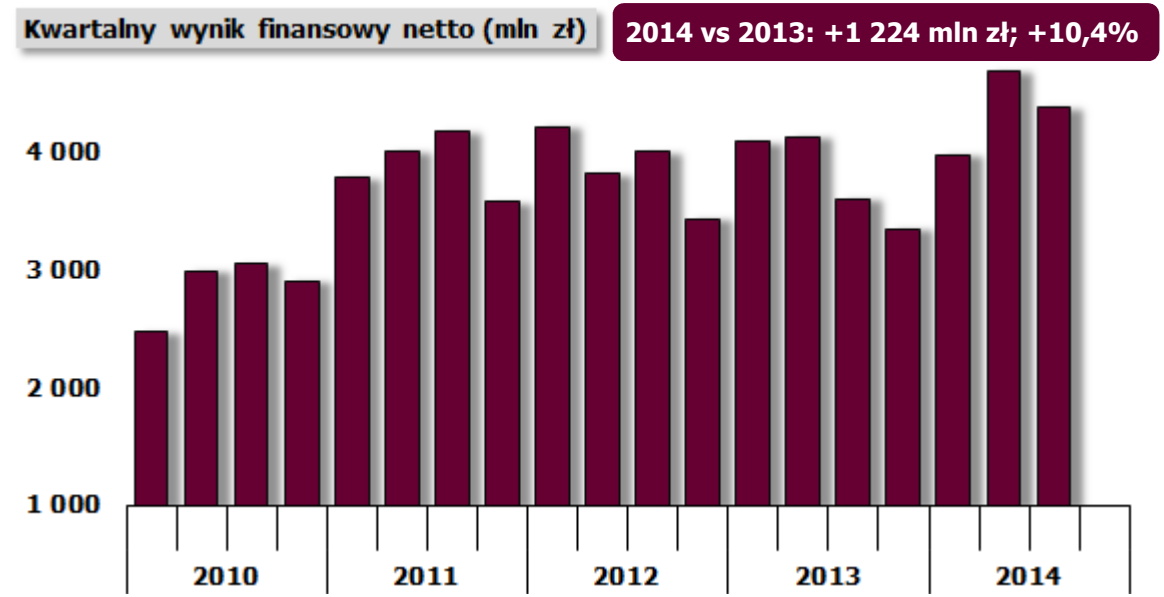

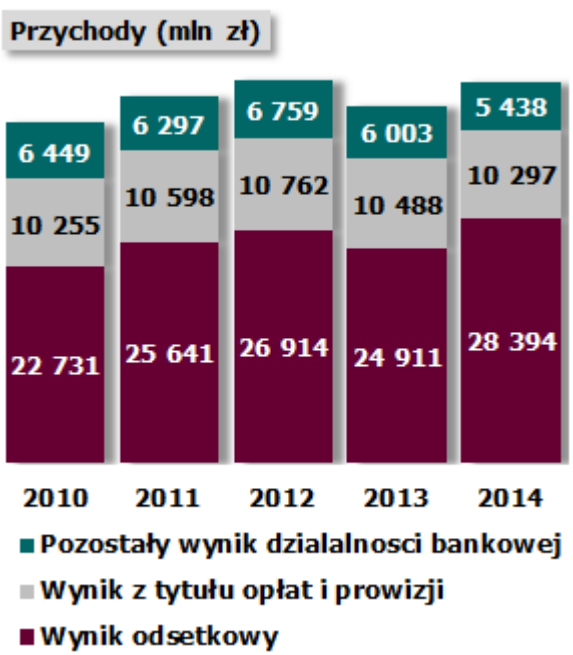

WYNIK NETTO 2013/09	**11 824**
Wynik odsetkowy	3 483
Opłaty i prowizje	-190
Wynik pozostałej działalności bankowej	-565
Pozostałe przychody/koszty	-436
Koszty działania	-85
Amortyzacja	-51
Saldo odpisów i rezerw	-387
Wynik działalności nieoperacyjnej	-112
Obowiązkowe obciążenia	-433
Wynik działalności zaniechanej	-
WYNIK NETTO 2014/09	**13 048**

- Wzrost wyniku odsetkowego (+14,0%), spadek wyniku z tytułu opłat i prowizji (-1,8%) oraz pozostałej działalności bankowej (-9,4%)
- Spadek dodatniego salda pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych (-37,7%)
- Stabilne koszty działania (+0,5%)
- Wzrost salda odpisów i rezerw (+6,9%)

- Wzrost wyników w 365 podmiotach skupiających 70,5% aktywów sektora
- 3 banki spółdzielcze i 10 oddziałów instytucji kredytowych wykazało stratę (47 mln zł)

Przyspieszenie wzrostu wraz z dokonanym dostosowaniem banków do środowiska niskich stóp procentowych oraz zmian regulacyjnych, powinno sprzyjać stabilizacji lub dalszej poprawie wyników banków. Negatywną presję będzie wywierać dalsza obniżka opłat interchange oraz wzrost opłat na rzecz BFG

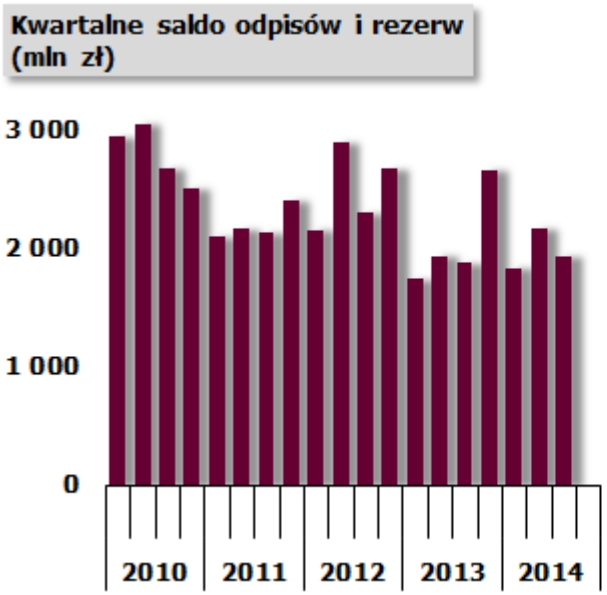

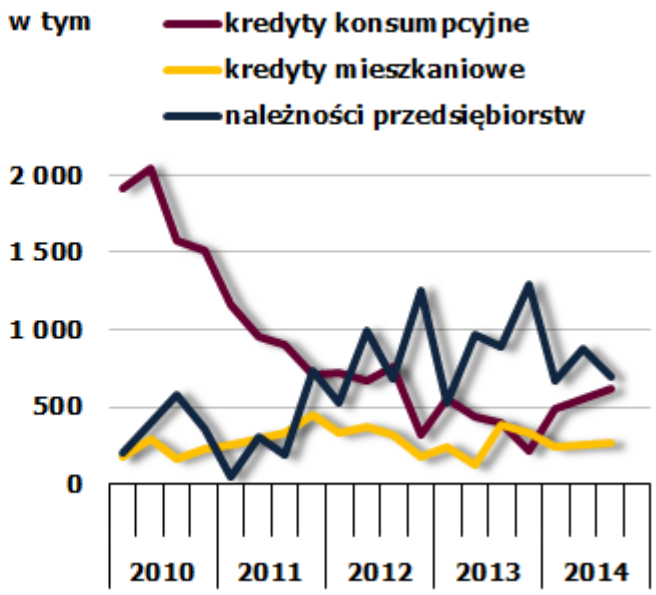

- **W kierunku zwiększenia ujemnego salda odpisów i rezerw oddziaływał wzrost odpisów na kredyty konsumpcyjne (o 279 mln zł), pozostałe należności od gospodarstw domowych (o 161 mln zł) oraz zwiększenie odpisów z tytułu aktywów niefinansowych (o 229 mln zł) oraz skali tworzonych rezerw (o 225 mln zł)**
- **W kierunku obniżenia salda odpisów i rezerw oddziaływał wzrost dodatniego wyniku IBNR (o 398 mln zł) oraz zmniejszenie odpisów na należności od sektora przedsiębiorstw (o 151 mln zł)**

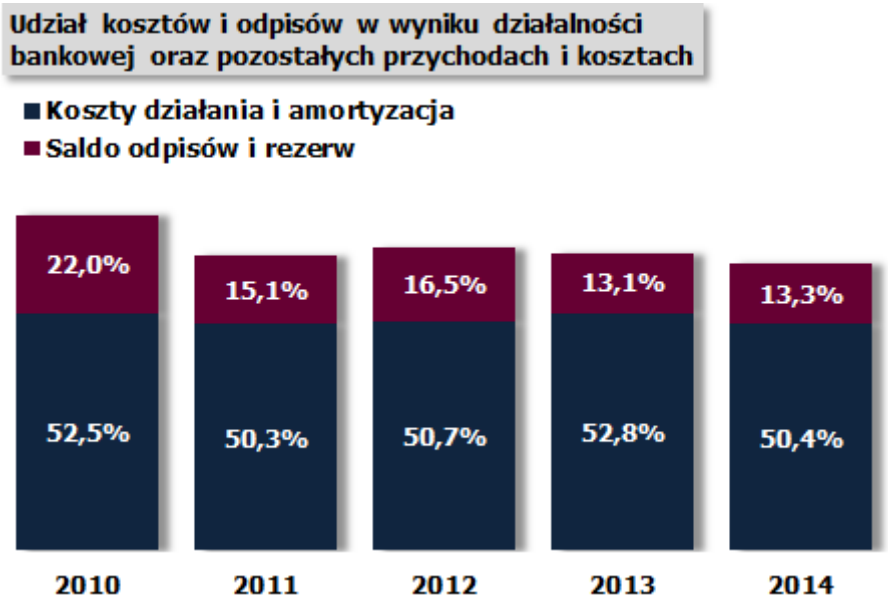

Obniżenie udziału kosztów działania i amortyzacji w wyniku działalności bankowej oraz pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych; marginalny wzrost udziału salda odpisów i rezerw

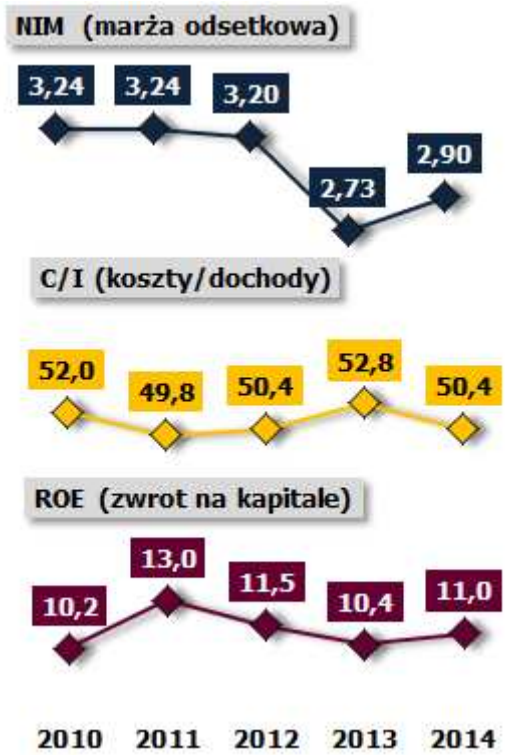

Poprawa podstawowych miar efektywności działania

Silny wzrost sumy bilansowej sektora bankowego

Zmiana sumy bilansowej	+132,0 mld zł;	+9,4%
skorygowana	+124,4 mld zł;	+ 8,8%

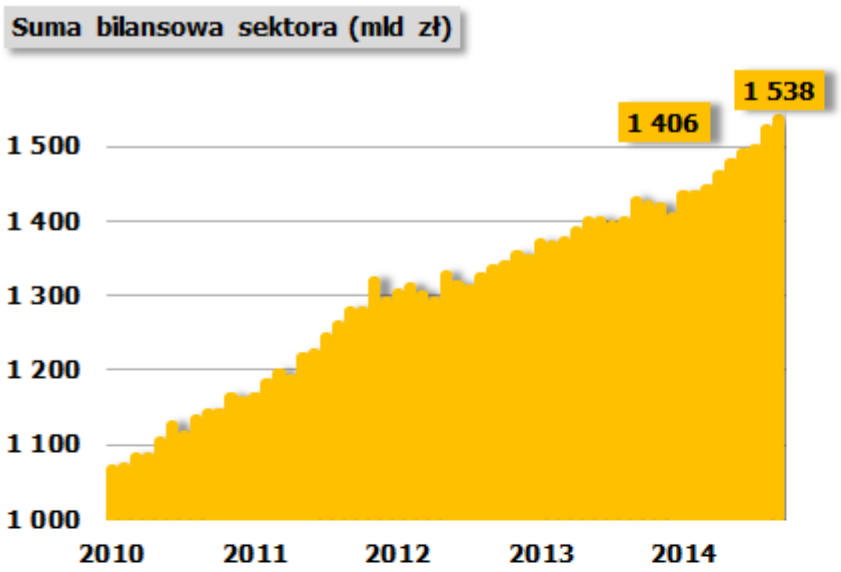

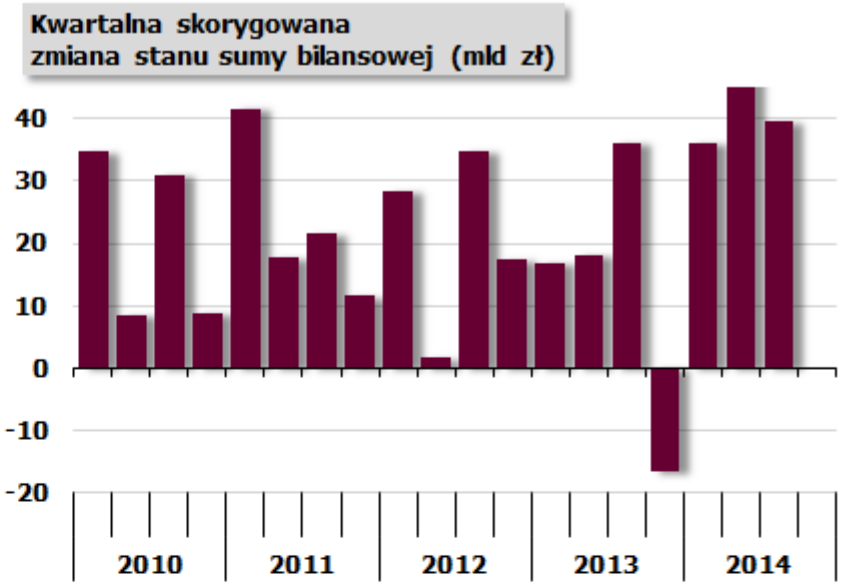

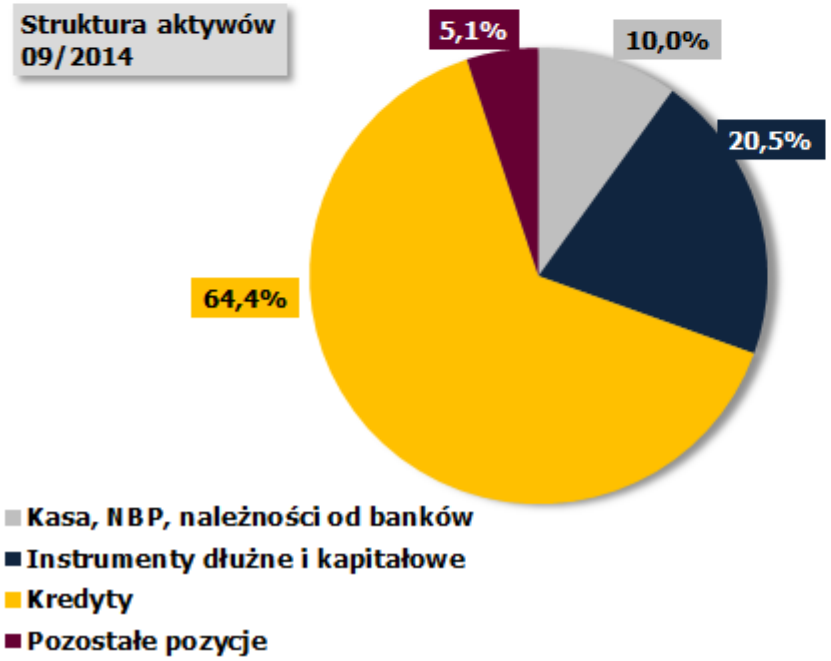

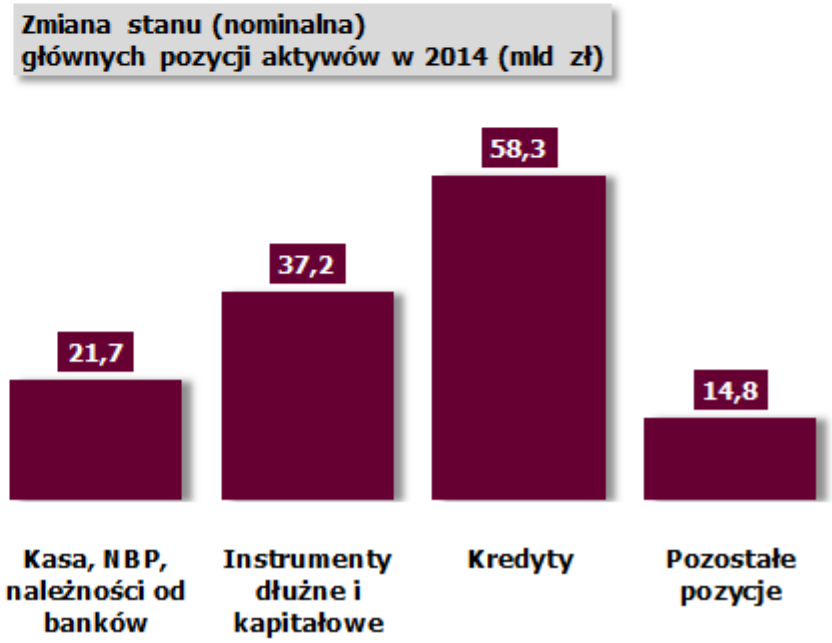

Zmniejszenie zatrudnienia, wzrost sieci sprzedaży; wzrost koncentracji mierzonej udziałem w aktywach sektora; istotny wzrost udziału inwestorów krajowych w aktywach sektora

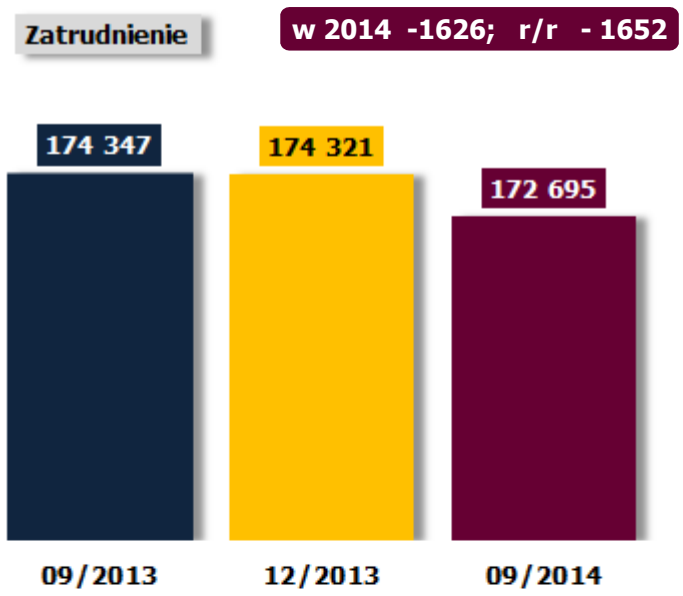

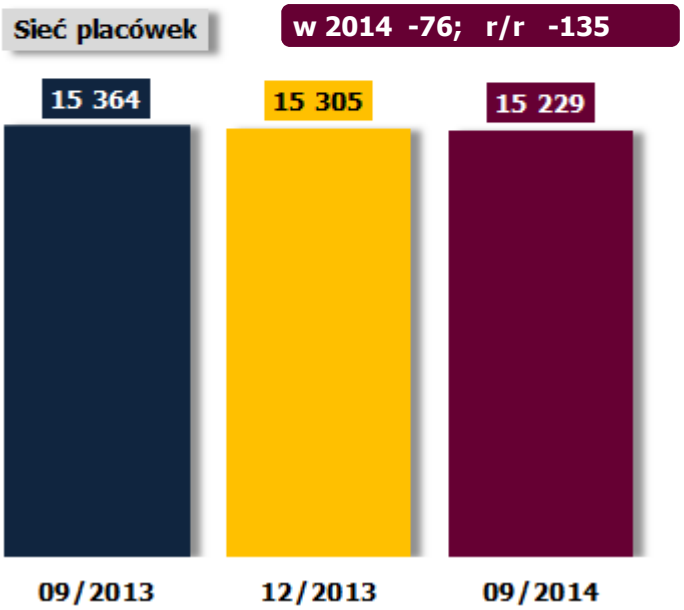

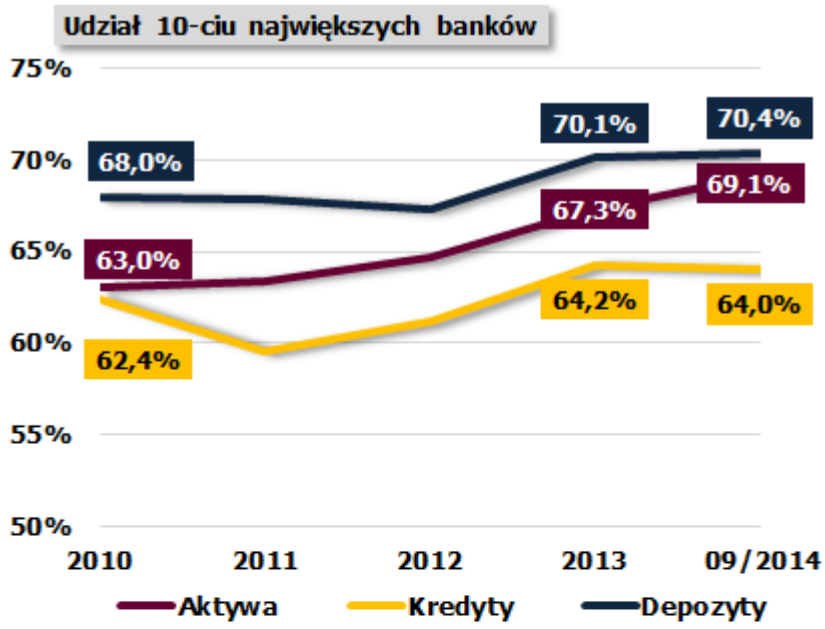

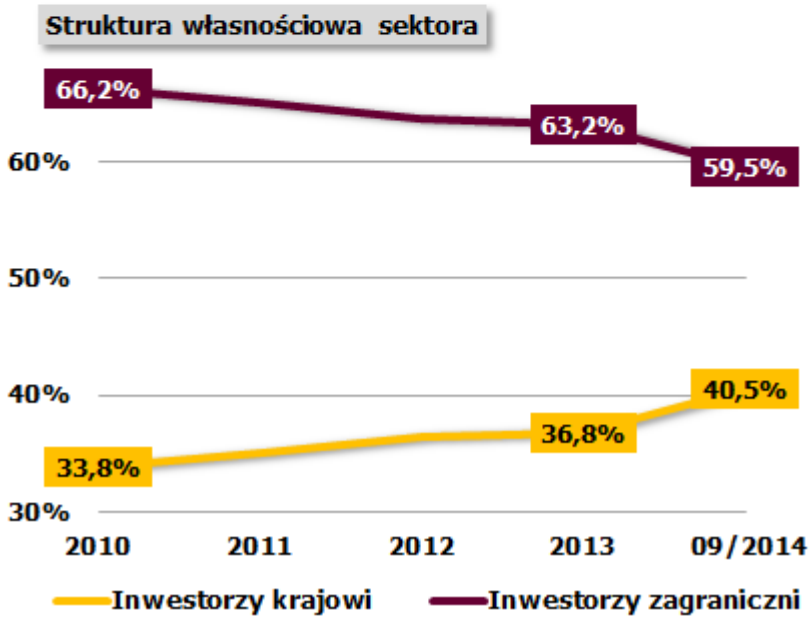

Przyspieszenie tempa wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego

	09/2013	12/2013	09/2014	Nominalna mld zł	Nominalna %	Skorygowana mld zł	Skorygowana %
KREDYTY OGÓŁEM	973,9	971,9	1031,8	59,9	6,2%	54,0	5,5%
Sektor finansowy	42,8	41,3	45,2	3,8	9,3%	3,7	9,0%
Sektor niefinansowy	841,0	837,8	890,7	52,9	6,3%	47,2	5,6%
Gospodarstwa domowe	554,7	554,6	582,8	28,2	5,1%	24,3	4,3%
- mieszkaniowe	335,3	335,7	349,7	14,1	4,2%	10,5	3,1%
- konsumpcyjne	125,3	126,3	131,3	5,0	4,0%	4,8	3,8%
- pozostałe	94,1	92,6	101,7	9,1	9,9%	9,0	9,7%
Przedsiębiorstwa	281,2	278,0	302,4	24,5	8,8%	22,7	8,1%
Sektor budżetowy	90,1	92,8	95,9	3,2	3,4%	3,0	3,3%
wg waluty							
- złote	*693,6*	*696,8*	*750,2*	*53,4*	*7,7%*	*53,4*	*7,7%*
- waluty	*280,3*	*275,1*	*281,6*	*6,5*	*2,4%*	*0,6*	*0,2%*

- Po obserwowanym w końcu ub.r. wyhamowaniu wzrostu akcji kredytowej, w okresie I-IX br. doszło do jej ponownego przyspieszenia, a odnotowany przyrost stanu kredytów był o blisko 70% wyższy niż w analogicznym okresie ub.r.
- Głównymi obszarami wzrostu były kredyty dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, a w mniejszym stopniu dla sektora finansowego oraz sektora budżetowego

Struktura kredytów - 09/2014 (mld zł)

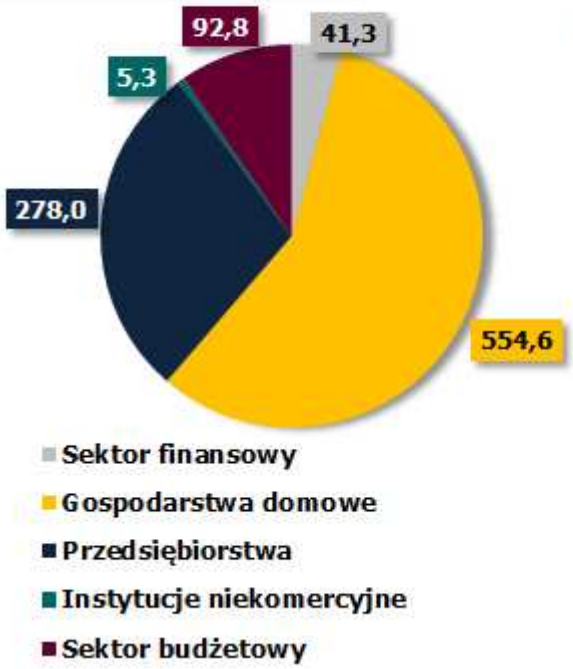

Kwartalna (skorygowana) zmiana stanu kredytów ogółem (mld zł)

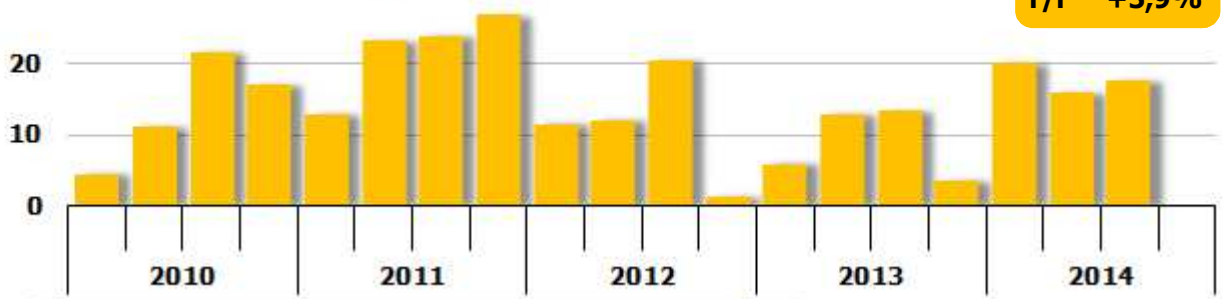

+5,5%
r/r +5,9%

Zmiana (skorygowana) stanu kredytów w 2014 (mld zł)

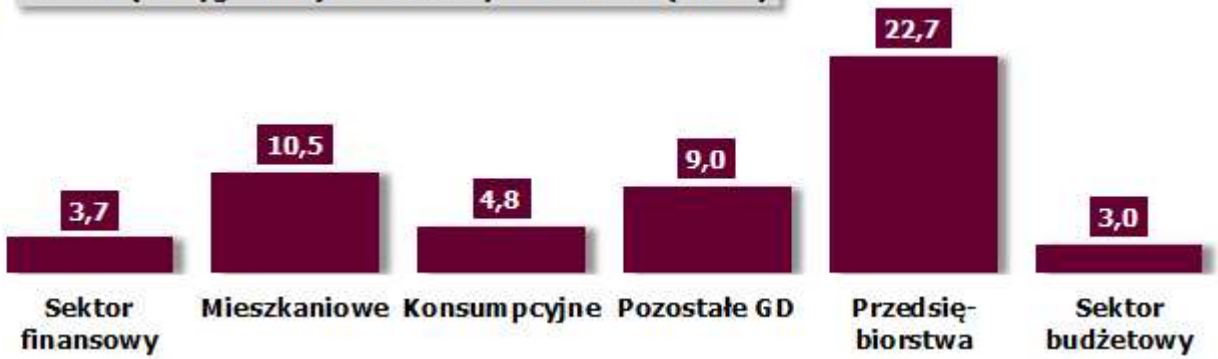

Kwartalna zmiana (skorygowana) stanu kredytów (mld zł)

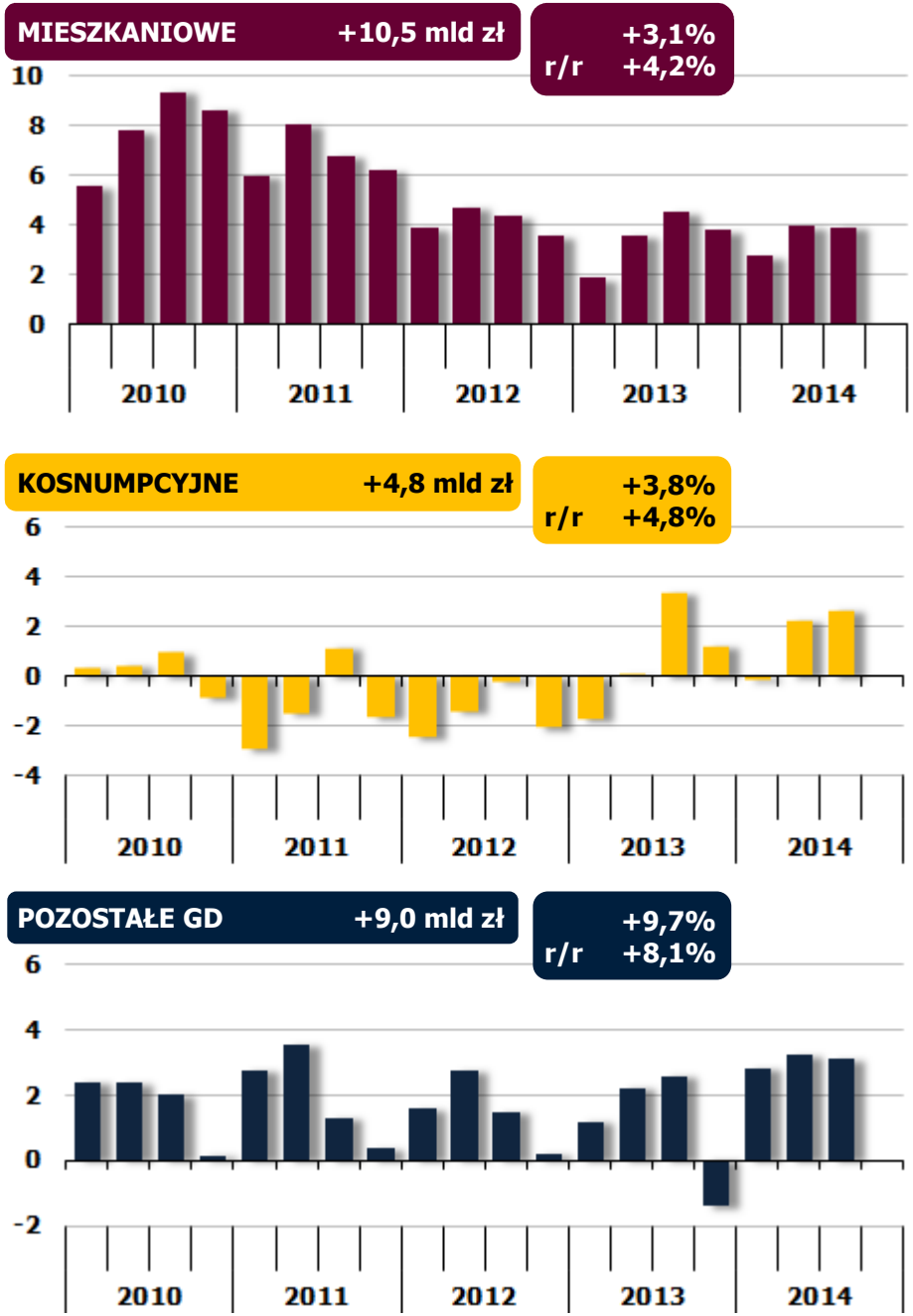

Przyspieszenie wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych, wynikające z rekordowo niskich stóp procentowych, stopniowej poprawy koniunktury oraz zmian regulacyjnych

Kredyty MIESZKANIOWE

- Przyrost akcji kredytowej nieco wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. (byłby wyższy, gdyby nie duża transakcja sprzedaży części portfela kredytów mieszkaniowych)
  Popytowi sprzyjają rekordowo niskie stopy procentowe, zmiany regulacyjne, stabilizacja cen mieszkań oraz poprawa koniunktury gospodarczej
- Dzięki wyeliminowaniu sprzedaży kredytów walutowych ich udział po raz pierwszy od 2001 spadł poniżej 50% (do 47,1%)
- Nadmiernie liberalne zasady udzielania niektórych kredytów, m.in.: wysoki udział w sprzedaży kredytów o LTV > 80%, nadmiernie wydłużone okresy spłaty, przyjmowanie do wyliczania zdolności kredytowej zbyt niskich kosztów utrzymania (na poziomie minimum socjalnego lub niższym)
- Pomimo ograniczonego wzrostu akcji kredytowej deweloperzy notują rekordową sprzedaż mieszkań, rośnie też ich aktywność inwestycyjna. Silny wzrost zdolności kredytowej (20-30%) niesie jednak ryzyko wzrostu cen nieruchomości nieuzasadnionego wzrostem kosztów budowy i pogorszenia relacji przeciętnych wynagrodzeń do przeciętnych cen, jak też do stopniowej akumulacji nadmiernego ryzyka w sektorze bankowym i gospodarce

Kredyty KONSUMPCYJNE

- Po obserwowanym w I kwartale br. zmniejszeniu stanu portfela kredytów konsumpcyjnych, w II i III ich stan wyraźnie wzrósł
- Dane BIK wskazują na rekordowy (w skali półrocza) poziom sprzedaży kredytów konsumpcyjnych przez banki i SKOKi

POZOSTAŁE kredyty dla gospodarstw domowych

- Akcja kredytowa wykazuje stały wzrost

Kwartalna zmiana (skorygowana) stanu kredytów (mld zł)

PRZEDSIĘBIORSTWA OGÓŁEM +22,7 mld zł | **+8,1% r/r +7,5%**

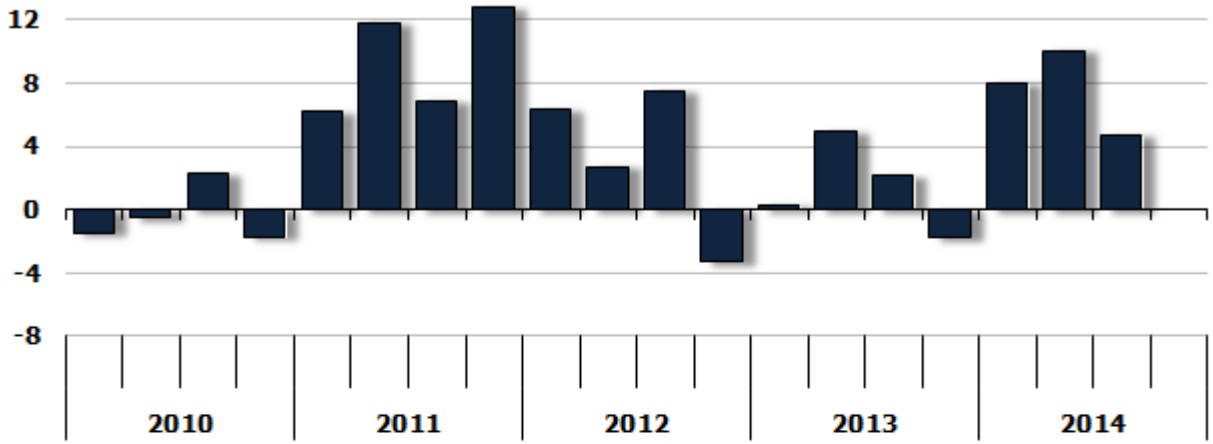

MSP +10,8 mld zł | **+6,6% r/r +5,4%**

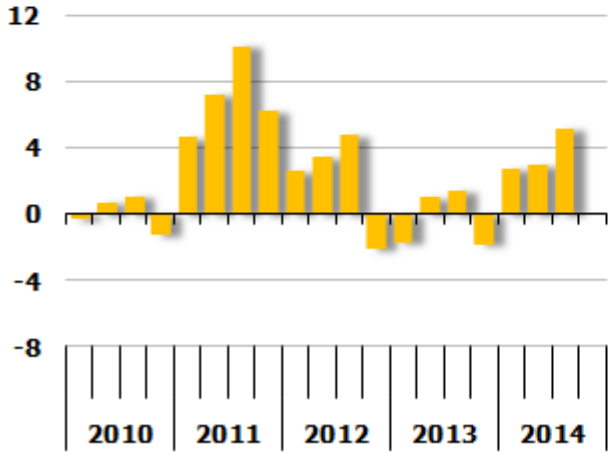

DUŻE +11,9 mld zł | **+10,4% r/r +10,4%**

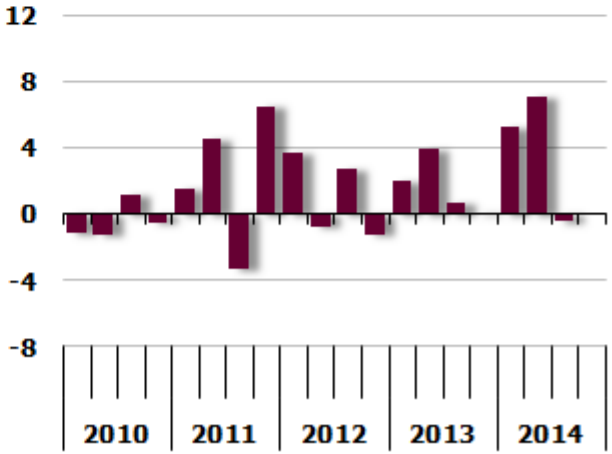

- **Odnotowany w okresie I-IX br. przyrost stanu kredytów dla przedsiębiorstw był ponad trzykrotnie wyższy niż w analogicznym okresie ub.r. Należy to łączyć z wyraźną poprawą koniunktury gospodarczej, rekordowo niskimi stopami procentowymi, rządowym programem Portfelowej Linii Gwarancyjnej De Minimis oraz poprawą nastrojów przedsiębiorstw**

- **W kolejnych okresach zachodzi szansa na kontynuację ożywienia akcji kredytowej. Głównym źródłem potencjalnego zagrożenia dla realizacji tego scenariusza jest niepewność co do trwałości i siły ożywienia w strefie euro, jak też eskalacja kryzysu na Ukrainie oraz związane z nim sankcje, co może mieć niekorzystny wpływ na gospodarkę oraz skłonność przedsiębiorstw do zwiększania aktywności i inwestycji**

W kontekście rozwoju akcji kredytowej dla sektora przedsiębiorstw należy też mieć na uwadze stały rozwój alternatywnych form finansowania, jak też samofinansowanie

Dynamika kredytów dla sektora niefinansowego w Polsce pozostaje wyraźnie wyższa niż w większości krajów UE, zwłaszcza w strefie euro

ROCZNE TEMPO WZROSTU KREDYTÓW (09/2014)

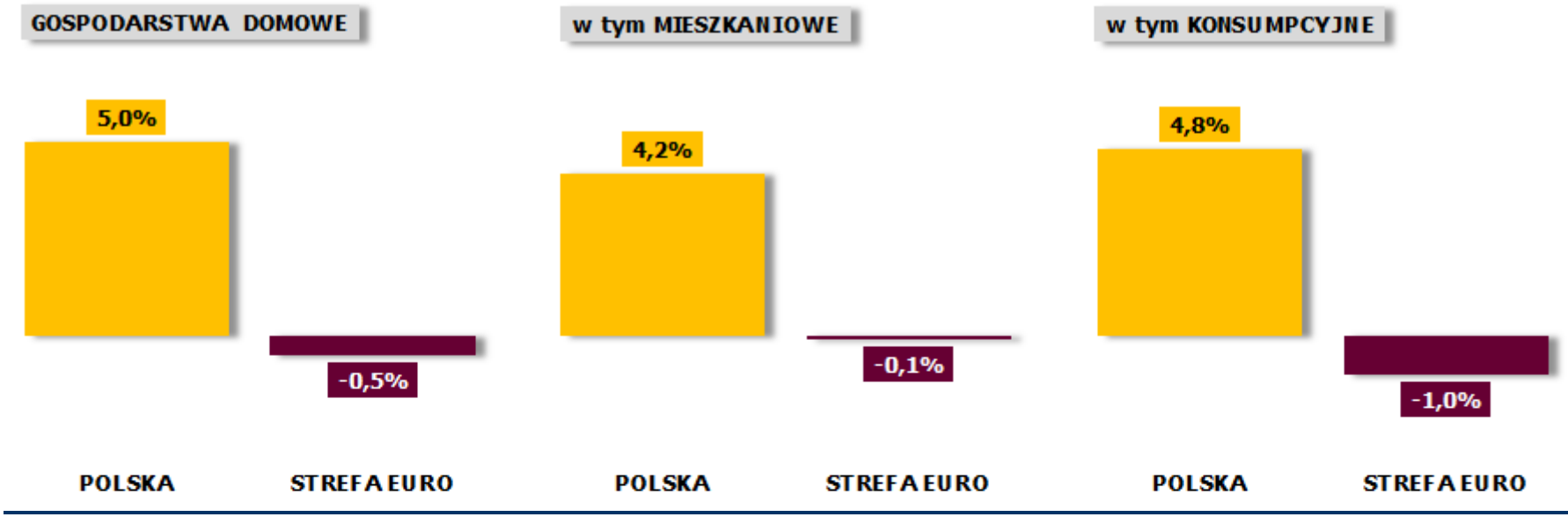

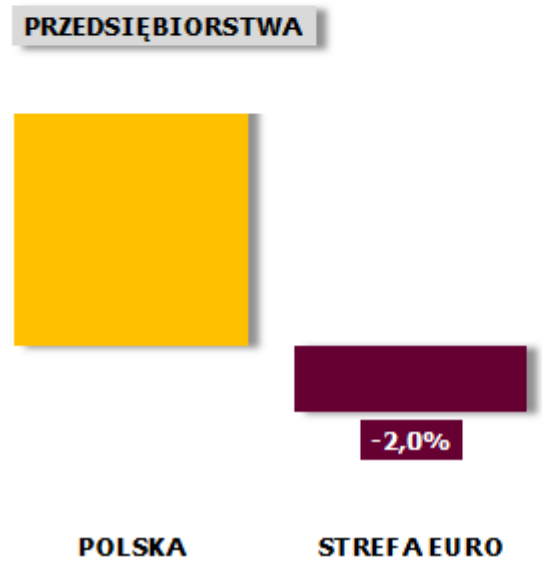

Zwiększenie stanu najbardziej płynnych aktywów

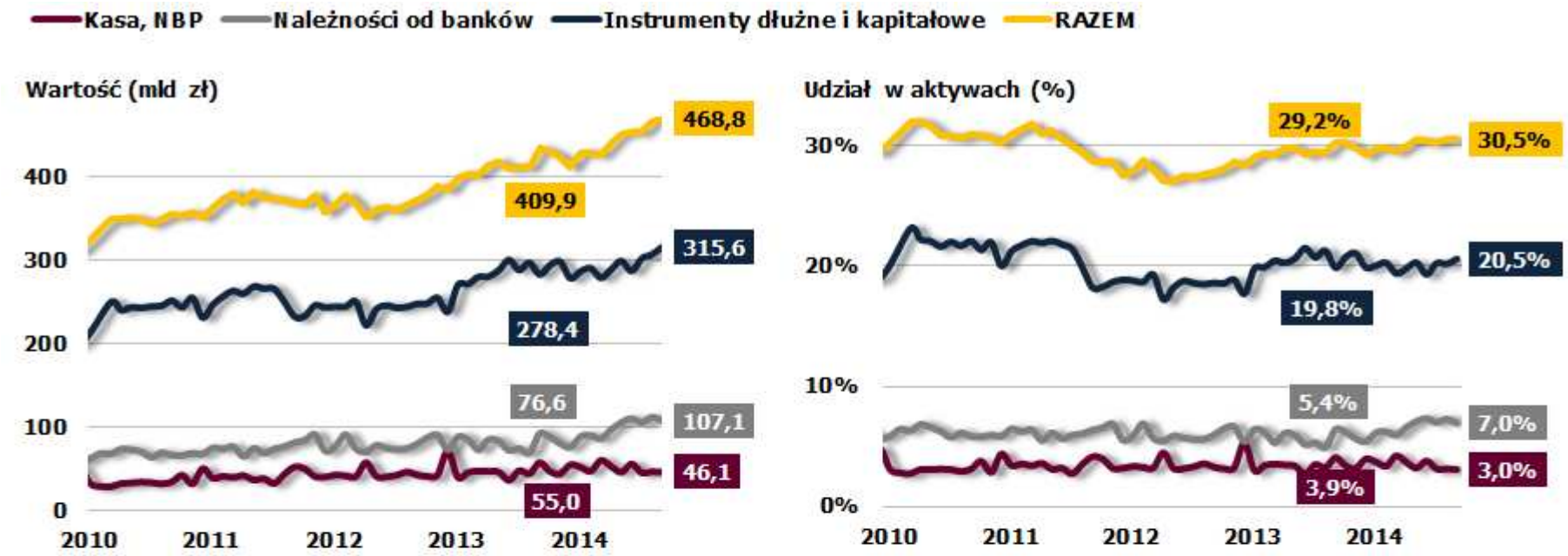

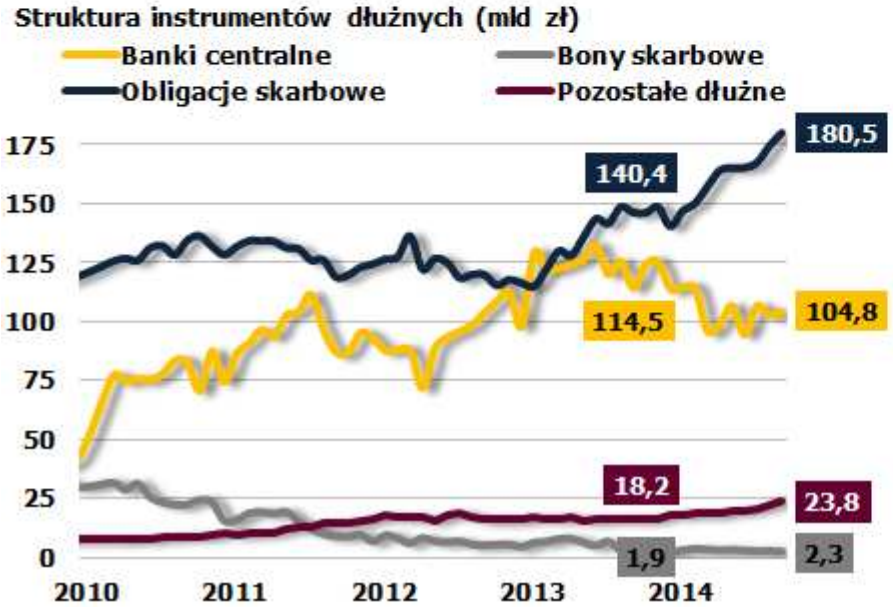

W okresie I-IX br. odnotowano znaczne zwiększenie inwestycji banków w najpłynniejsze aktywa (należności od banków oraz portfela obligacji skarbowych, którym towarzyszyło zmniejszenie stanu bonów pieniężnych NBP uległ redukcji). Wzrost ten jednak w znacznym stopniu wynikał z okresowego wzrostu stanu tych aktywów w banku państwowym oraz transakcji zawartej przez PKO BP

Silny wzrost zobowiązań, znaczny wzrost kapitałów

	09/2013	12/2013	09/2014	Nominalna mld zł	Nominalna %	Skorygowana mld zł	Skorygowana %
ZOBOWIĄZANIA	**1 278,8**	**1 252,7**	**1 372,9**	**120,2**	**9,6%**	**112,7**	**8,9%**
Depozyty i kredyty sek. finansowego	**266,6**	**257,5**	**276,3**	**18,8**	**7,3%**	**15,3**	**5,9%**
Depozyty sektora niefinansowego	**747,5**	**775,4**	**809,4**	**34,1**	**4,4%**	**31,0**	**4,0%**
Gospodarstwa domowe	**535,2**	**548,2**	**577,6**	**29,5**	**5,4%**	**27,3**	**5,0%**
Przedsiębiorstwa	**194,2**	**209,7**	**212,7**	**2,9**	**1,4%**	**2,1**	**1,0%**
Depozyty sektora budżetowego	**89,0**	**55,4**	**86,0**	**30,7**	**55,4%**	**30,2**	**54,2%**
Emisje własne	**52,5**	**53,8**	**61,7**	**7,9**	**14,7%**		
Zobowiązania podporządkowane	**7,3**	**7,0**	**7,0**	**0,0**	**-0,6%**		
Pozostałe	**115,9**	**103,6**	**132,4**	**28,8**	**27,8%**		
wg waluty							
- złotowe	***989,5***	***986,2***	***1 067,6***	***81,4***	***8,3%***	***81,4***	***8,3%***
- walutowe	***289,3***	***266,5***	***305,3***	***38,8***	***14,6%***	***31,4***	***11,4%***
wg kraju							
- rezydent	***1 048,1***	***1 035,0***	***1 141,8***	***106,8***	***10,3%***	***103,6***	***10,0%***
- nierezydent	***230,7***	***217,7***	***231,1***	***13,4***	***6,2%***	***9,1***	***4,1%***
w tym z grupy macierzystej	***126,8***	***120,1***	***99,0***	***-21,1***	***-17,5%***		
KAPITAŁY	**150,2**	**153,0**	**164,8**	**11,8**	**7,7%**		

Struktura źródeł finansowania

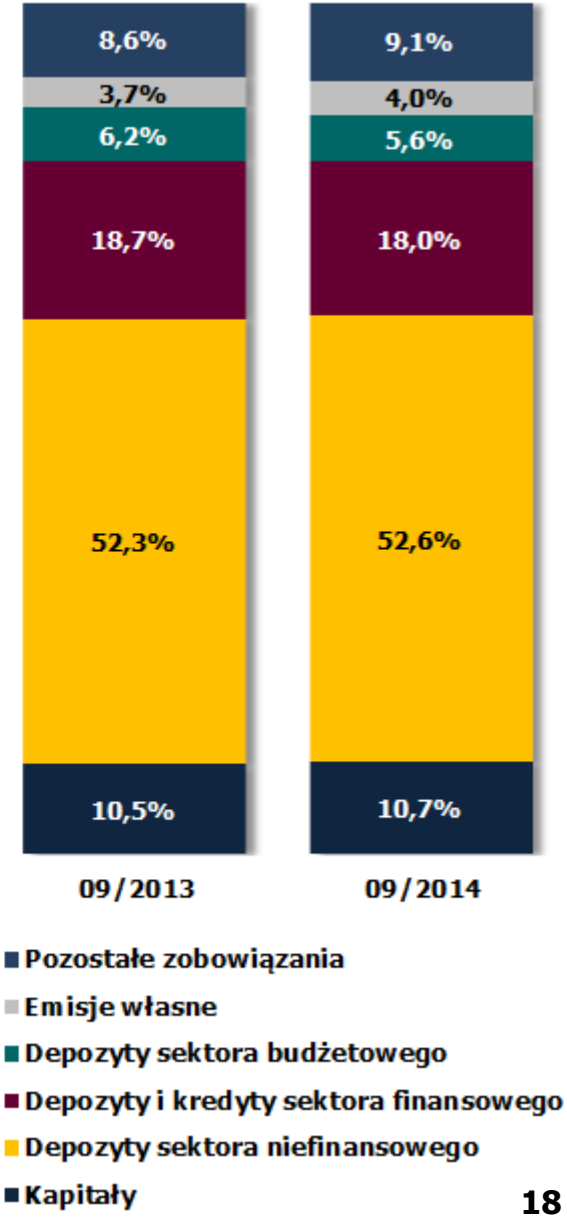

Zmiana stanu źródeł finansowania w 2014 (mld zł)

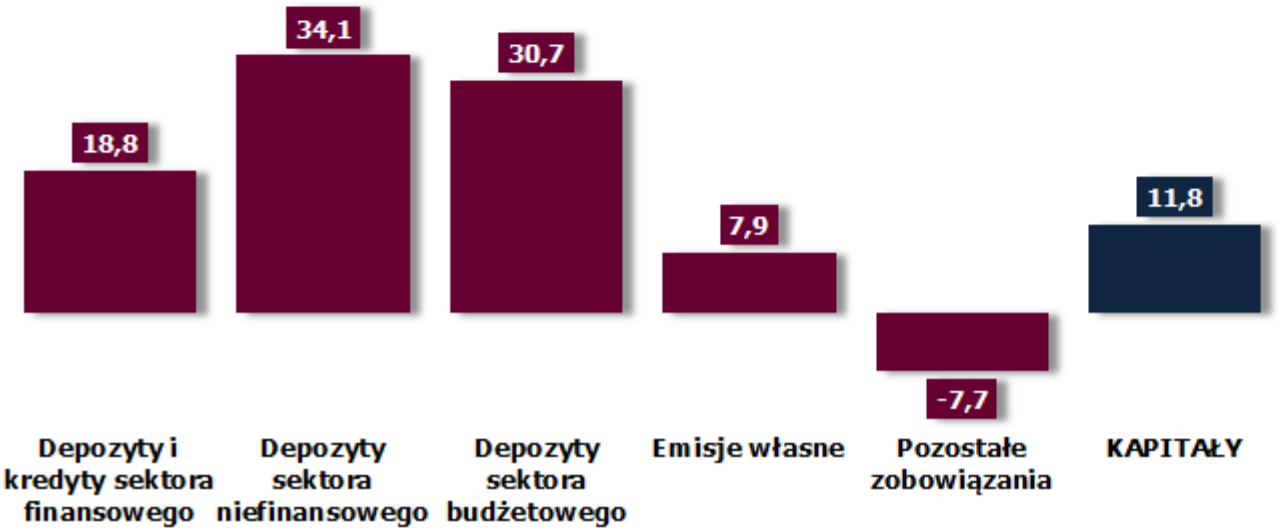

Przyspieszenie tempa wzrostu depozytów sektora niefinansowego

Kwartalna zmiana (skorygowana) stanu depozytów (mld zł)

SEKTOR NIEFINANSOWY OGÓŁEM +31,0 mld zł

+4,0%
r/r +8,1%

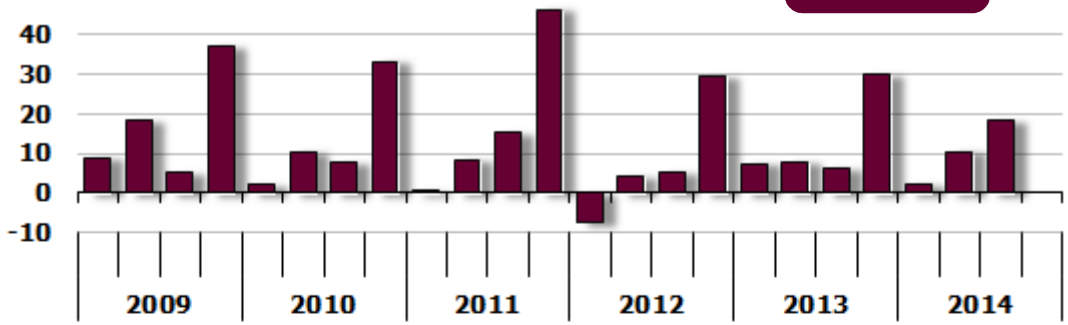

GOSPODARSTWA DOMOWE +27,3 mld zł

+5,0%
r/r +7,8%

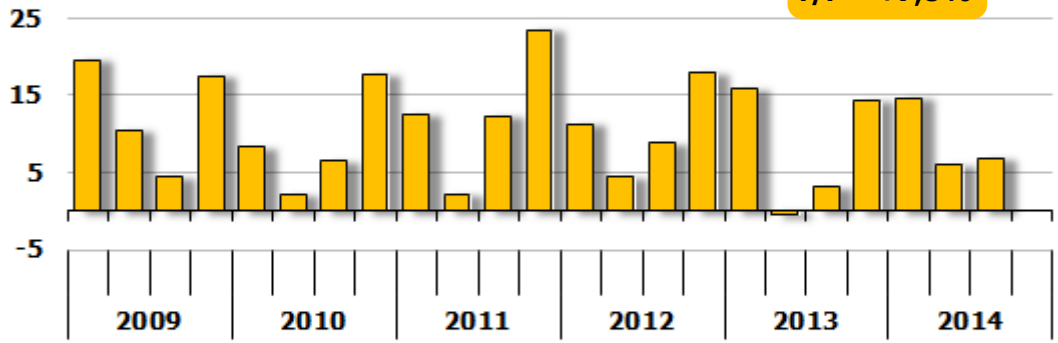

PRZEDSIĘBIORSTWA +2,1 mld zł

+1,0%
r/r +9,5%

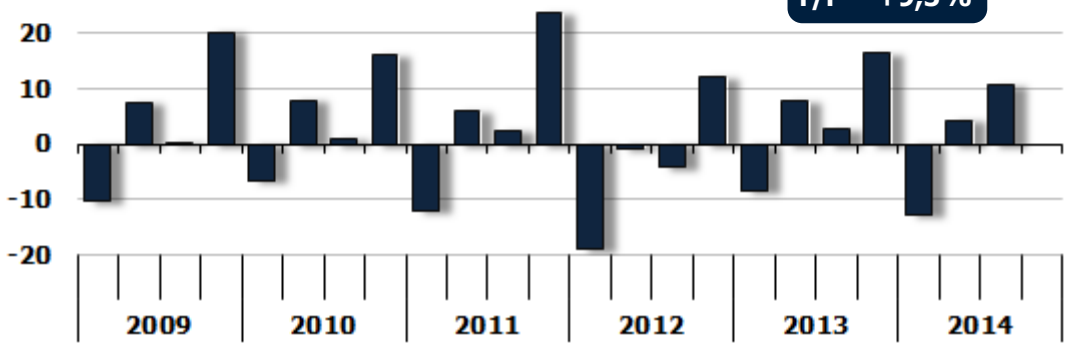

- **Wbrew obawom wynikającym z rekordowo niskich stóp procentowych w III kwartale doszło do przyspieszenia tempa wzrostu depozytów, a łączny przyrost w okresie I-IX br. był o około 40% wyższy niż w analogicznym okresie 2013**
- **Z punktu widzenia możliwości rozwoju bazy depozytowej w kolejnych okresach wyzwaniem dla banków pozostaje środowisko niskich stóp procentowych (zmniejszenie przyrostu depozytów z tytułu odsetek od już złożonych lokat, zmniejszenie skłonność do oszczędzania, poszukiwanie alternatywnych inwestycji). Z drugiej strony, zwiększeniu oszczędności powinna sprzyjać wyraźna poprawa koniunktury gospodarczej i związany z nią wzrost wynagrodzeń, co pozytywnie wpływa na sytuację finansową części gospodarstw domowych i przedsiębiorstw**

Struktura depozytów

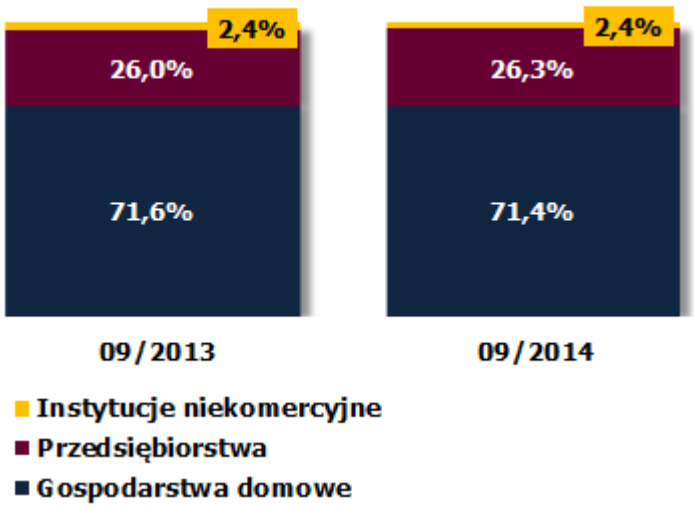

Stan depozytów i kredytów sektora finansowego pozostaje względnie stabilny

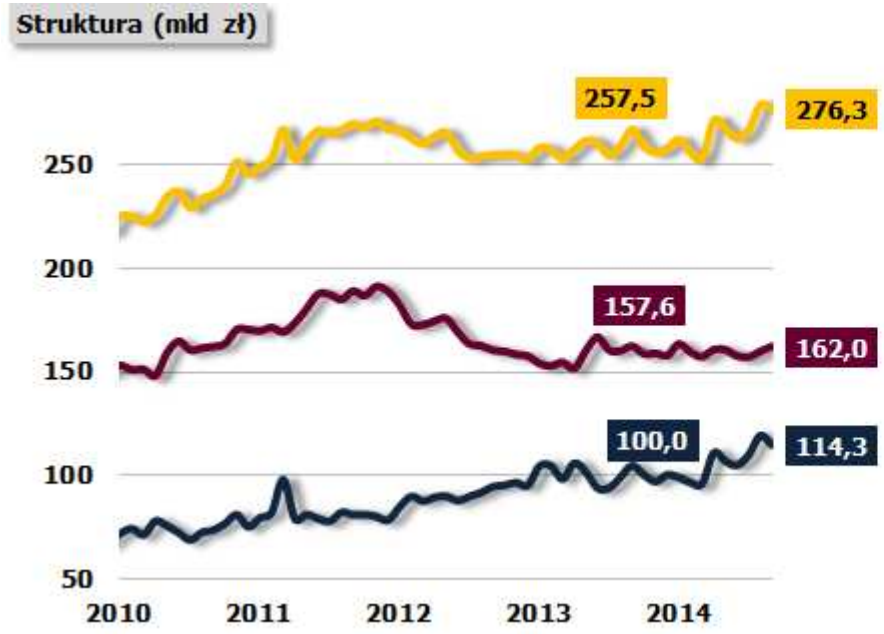

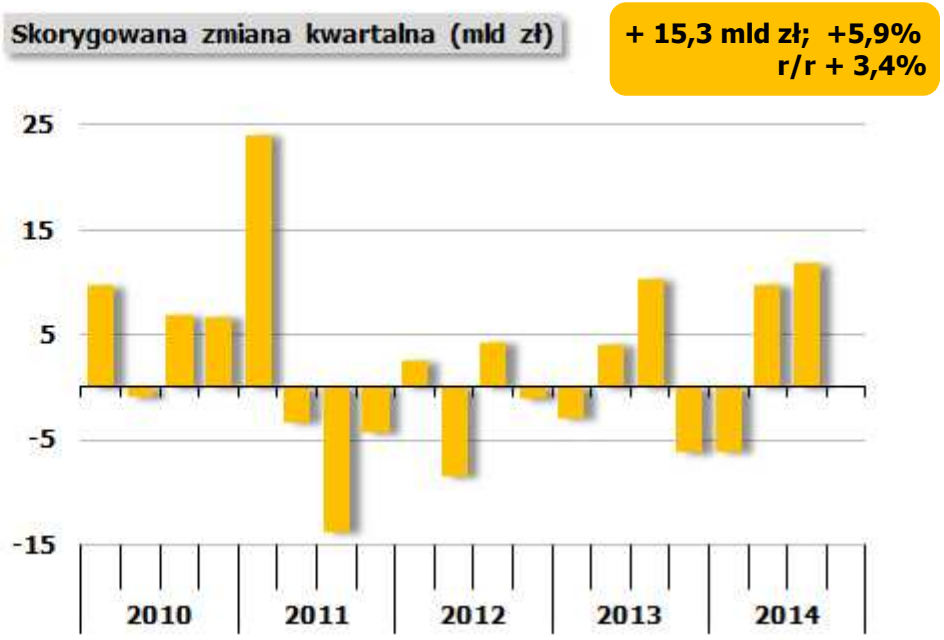

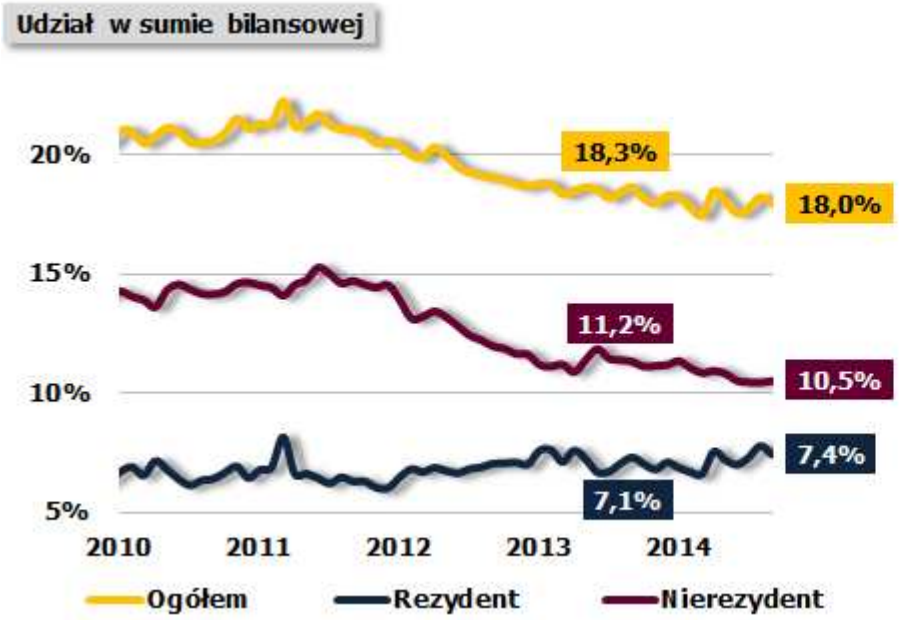

- **Pomimo okresowych wahań, stan depozytów oraz kredytów sektora finansowego, pozostaje w ostatnich latach względnie stabilny, a zmiany stanu tych środków wynikają głównie ze zmienności kursu złotego względem walut głównych (połowa środków przypada na waluty obce), skali operacji prowadzonych na rynku finansowym, zmian strategii działania do jakiej dochodzi w niektórych bankach oraz bieżącego zarządzania płynnością banków**
- **Wprawdzie w okresie I-IX br. odnotowano istotny wzrost stanu tych środków, ale większość z tych zmian wynikała ze zdarzenia o charakterze jednorazowym (transakcji zawartej przez PKO BP wspomagającej proces przejęcia Nordea Polska)**
- **Stabilizacja poziomu tych środków, prowadzi do stopniowego zmniejszenia ich udziału w strukturze zobowiązań i sumie bilansowej**

Silny ale okresowy wzrost depozytów budżetowych, wzrost stanu emisji własnych

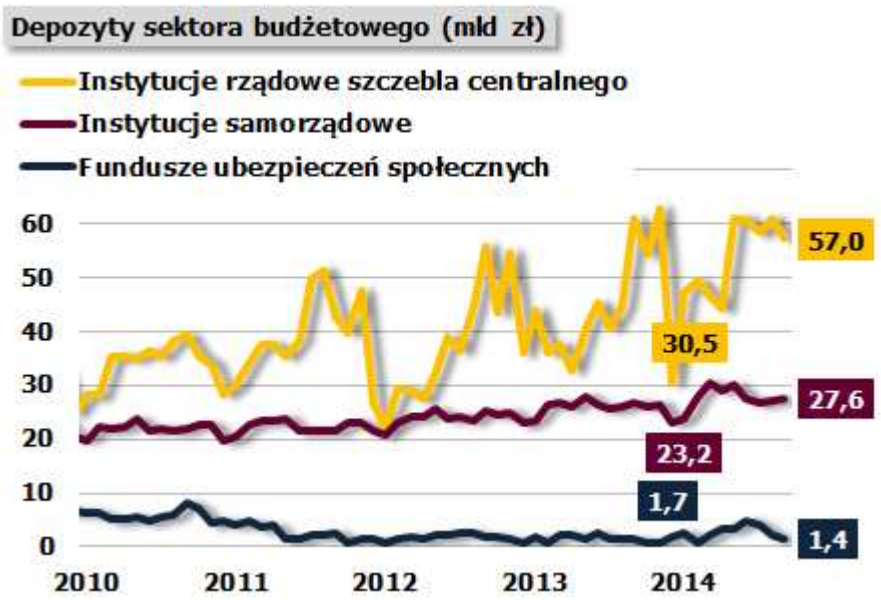

- **Jednym z głównych czynników obserwowanego w okresie I-IX br. wzrostu zobowiązań sektora bankowego był silny, ale okresowy i silnie skoncentrowany przyrost depozytów sektora budżetowego (+30,7 mld zł)**
- **Niektóre banki dokonały nowych emisji własnych w rezultacie czego odnotowano istotny wzrost ich stanu (+7,9 mld zł)**
- **Stan pożyczek podporządkowanych pozostał na poziomie z ub.r.**

Rola depozytów sektora budżetowego, emisji własnych i pożyczek podporządkowanych w finansowaniu działalności banków pozostaje ograniczona, co wynika z ich relatywnie niedużej wartości oraz silnej koncentracji

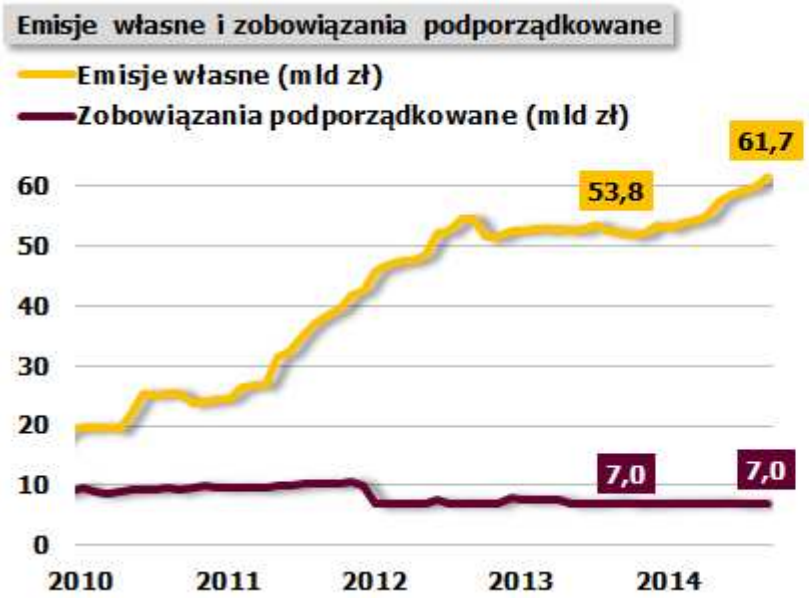

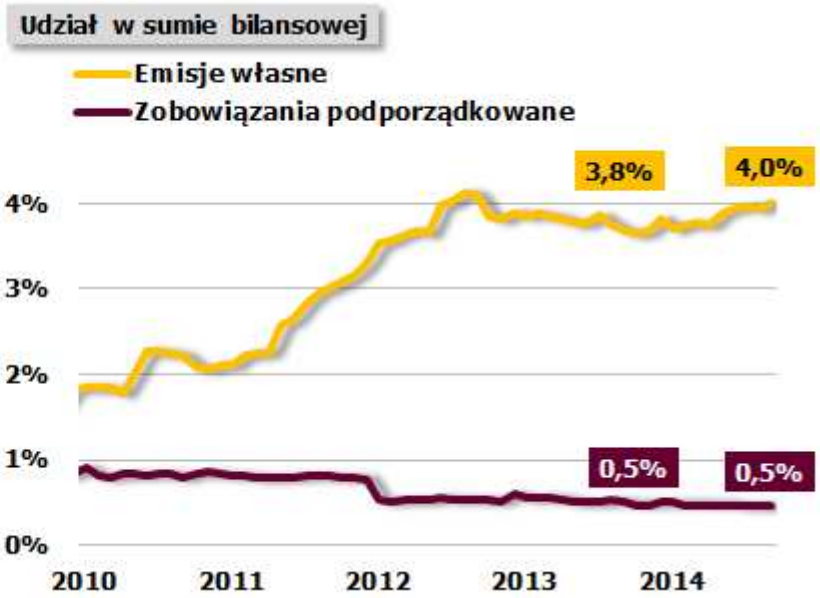

Stabilny poziom finansowania zagranicznego prowadzący do zmniejszenia uzależnienia od środków zagranicznych i wzrostu stabilności sektora

W Polsce nie występuje „delewarowanie" banków zagranicznych - zmiany stanu środków zagranicznych wynikają ze zmian strategii działania, wahań złotego oraz operacji skarbowych

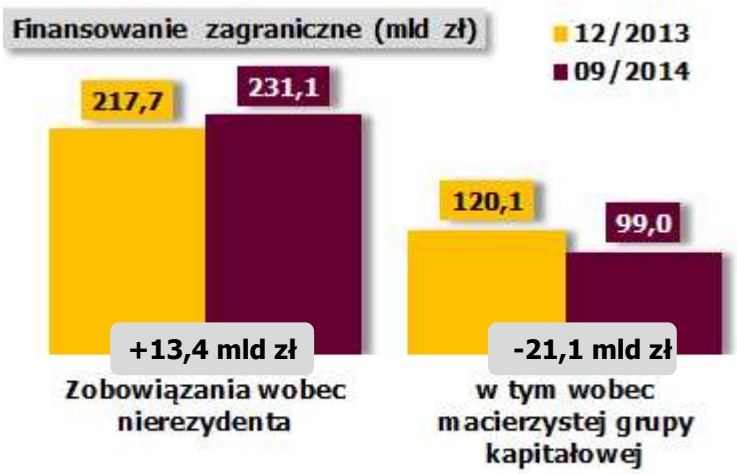

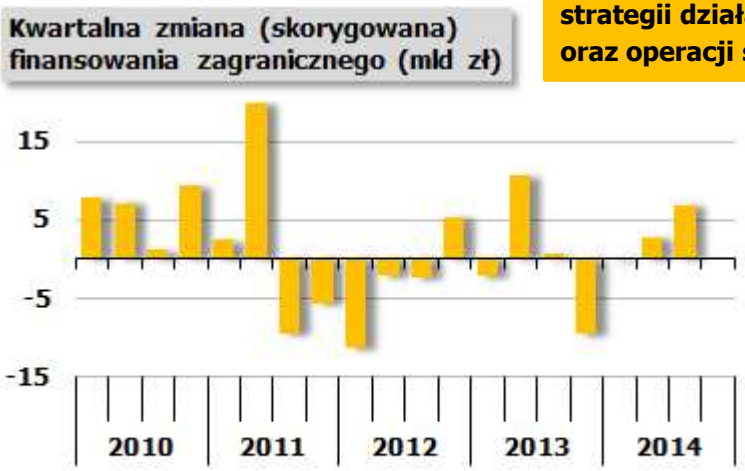

+9,1 mld zł; +4,1% r/r -0,3%

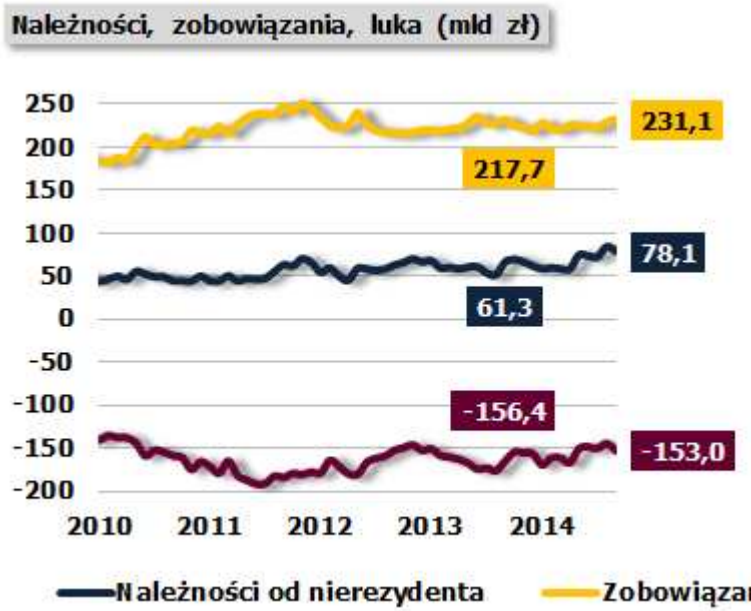

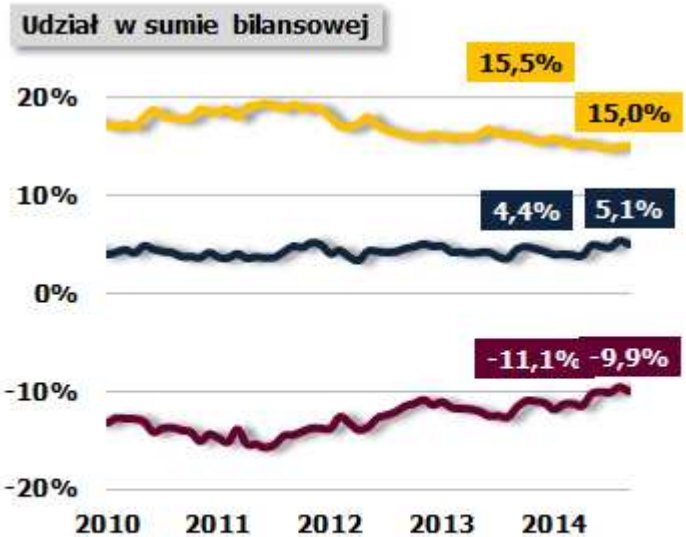

Poziom finansowania zagranicznego pozostaje relatywnie stabilny, ale należy odnotować zmniejszenie stanu środków macierzystych grup kapitałowych, co ma związek z transakcją zawartą przez PKO BP w celu przejęcia Nordea Bank Polska. Stabilizacja środków nierezydenta w połączeniu ze wzrostem innych zobowiązań oraz sumy bilansowej spowodowała zmniejszenie udziału tych środków w strukturze zobowiązań (do 16,8%) oraz sumie bilansowej (do 15,0%)

Umiarkowany wzrost udzielonych zobowiązań oraz stanu operacji instrumentami pochodnymi

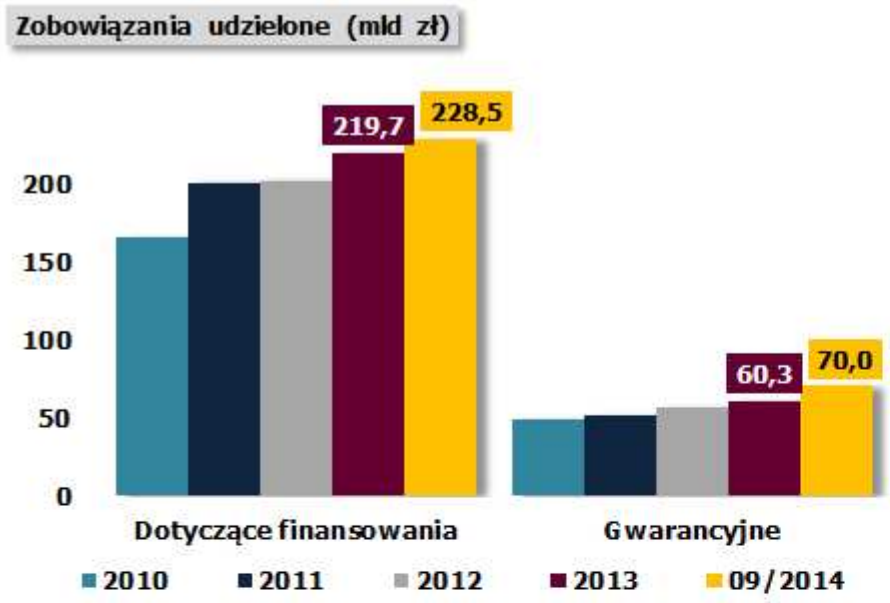

- **Wzrost akcji kredytowej znalazł odzwierciedlenie we wzroście udzielonych przez banki zobowiązań dotyczących finansowania (+4,0%) oraz udzielonych gwarancji (+16,1%)**
- **Pomimo stabilnego poziomu stóp procentowych oraz kursów walutowych odnotowano wzrost wartości transakcji pochodnych dotyczących stopy procentowej (+9,8%) oraz operacji walutowymi instrumentami pochodnymi (+19,7%), co należy łączyć m.in. ze zwiększeniem portfela obligacji skarbowych oraz pojawieniem się oczekiwań na dalszą redukcję stóp procentowych NBP**

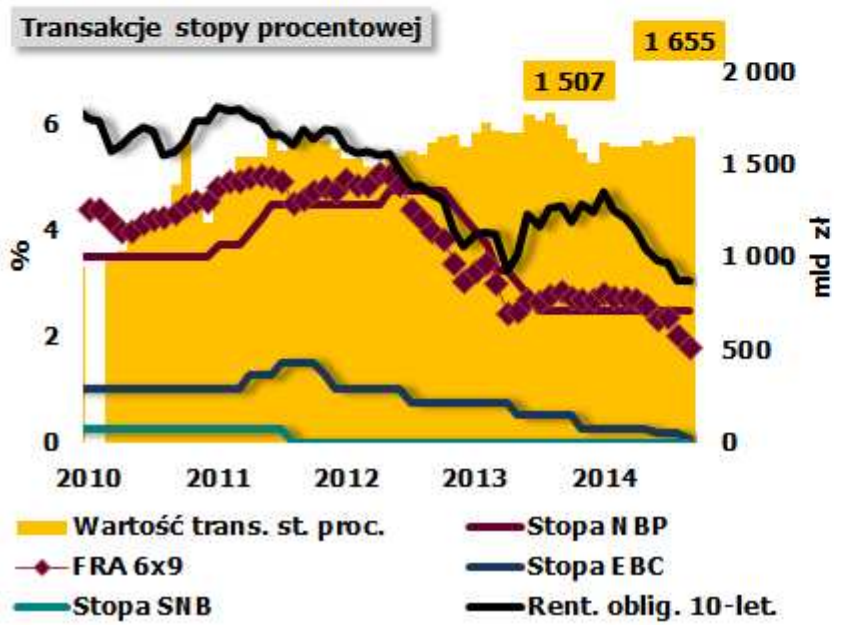

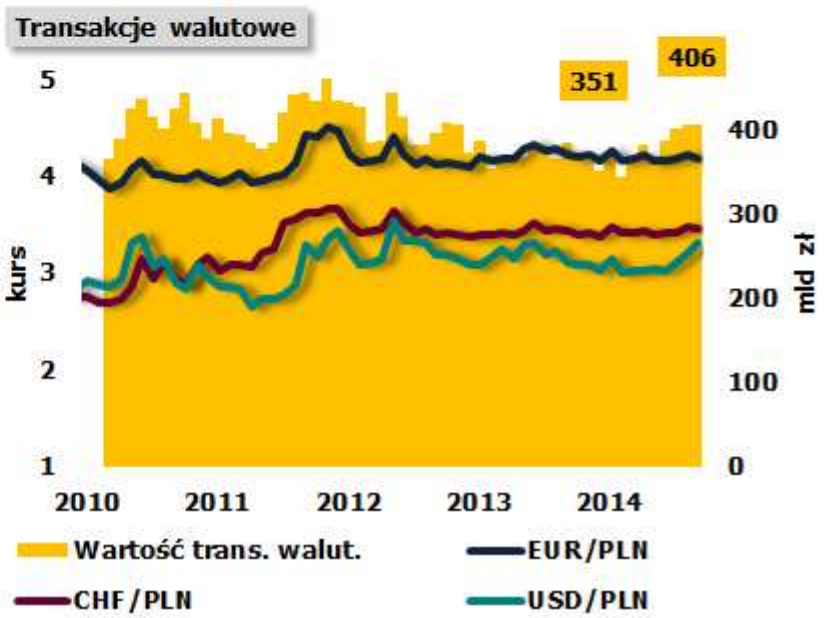

Stabilizacja jakości portfela kredytowego

	Kredyty zagrożone (mld zł)			Zmiana		Udział w portfelu		
	09/2013	12/2013	09/2014	mld zł	%	09/2013	12/2013	09/2014
KREDYTY OGÓŁEM	72,3	72,0	73,3	1,3	1,8%	7,4%	7,4%	7,1%
Sektor finansowy	0,2	0,2	0,4	0,2	102,6%	0,5%	0,5%	0,9%
Sektor niefinansowy	71,8	71,5	72,6	1,1	1,5%	8,5%	8,5%	8,2%
Sektor budżetowy	0,3	0,3	0,3	0,0	3,3%	0,4%	0,3%	0,3%
Gospodarstwa domowe	39,3	39,2	40,3	1,2	3,0%	7,1%	7,1%	6,9%
Konsumpcyjne	19,4	18,5	18,1	-0,4	-2,0%	15,5%	14,6%	13,8%
Mieszkaniowe	9,9	10,5	11,1	0,6	5,5%	2,9%	3,1%	3,2%
Pozostałe	10,0	10,2	11,1	1,0	9,5%	10,6%	11,0%	10,9%
Przedsiębiorstwa	32,4	32,3	32,2	-0,1	-0,2%	11,5%	11,6%	10,6%
MSP	22,0	21,3	21,5	0,3	1,2%	13,2%	13,0%	12,3%
Duże przedsiębiorstwa	10,4	11,0	10,7	-0,3	-3,0%	9,1%	9,6%	8,4%
Opóźnione > 30 dni								
Konsumpcyjne	22,4	21,3	20,6	-0,7	-3,3%	17,0%	16,1%	15,0%
Mieszkaniowe	11,7	11,5	11,5	0,0	0,3%	3,5%	3,4%	3,3%

- Jakość kredytów pozostaje stabilna (stan kredytów zagrożonych wzrósł o 1,3 mld zł, ale ich udział obniżył się do 7,1%), co należy łączyć z dokonanym w poprzednich okresach zacieśnieniem polityki kredytowej, dobrą sytuacją finansową sektora przedsiębiorstw, silną redukcją stóp procentowych oraz poprawiającą się koniunktura
- Zwiększenie stanu kredytów zagrożonych odnotowano w obszarze kredytów dla drobnych przedsiębiorców, kredytów mieszkaniowych oraz kredytów dla MSP, natomiast w pozostałych obszarach obserwowano stabilizację lub zmniejszenie ich stanu

Kredyty zagrożone sektora niefinansowego (mld zł)

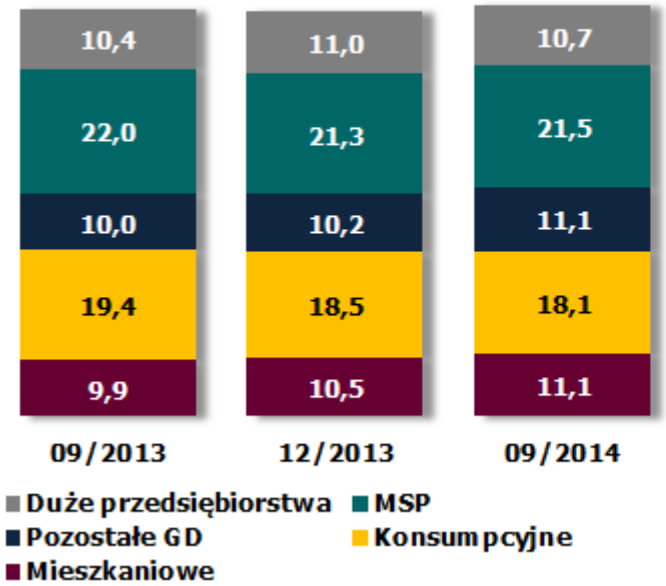

Zmiana stanu kredytów zagrożonych w 2014 (mld zł)

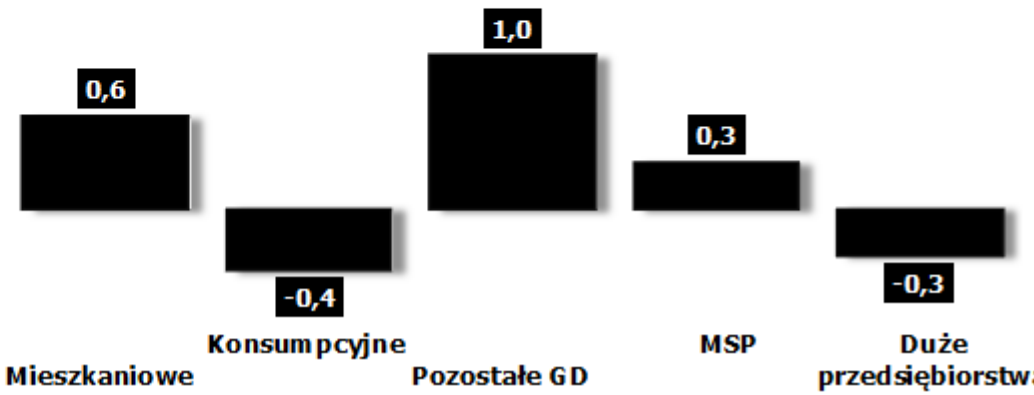

MIESZKANIOWE - STABILIZACJA
dzięki sprzedaży „złych” kredytów

Zagrożone +0,6 mld zł | **Opóźnione > 30 0,0 mld zł**

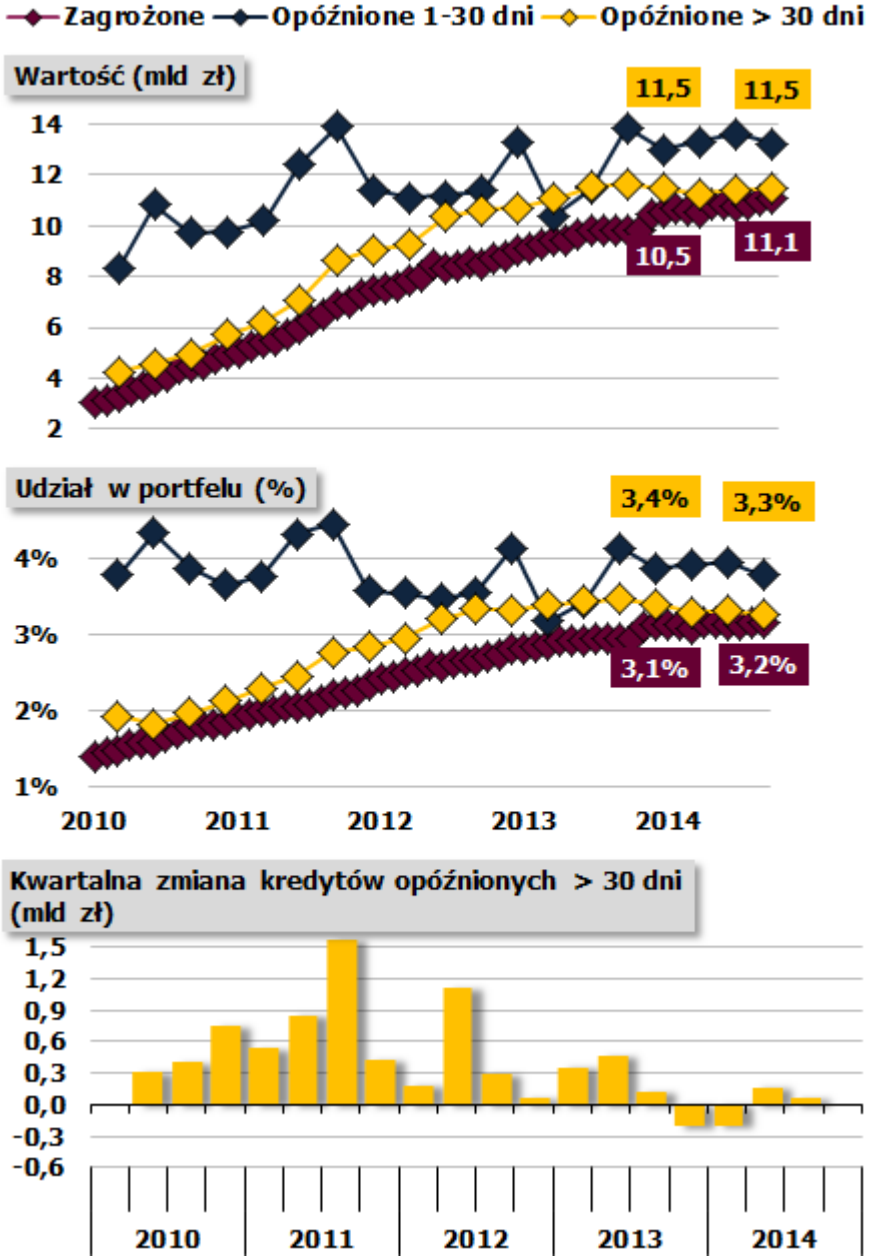

KONSUMPCYJNE - POPRAWA

Zagrożone -0,4 mld zł | **Opóźnione > 30 -0,7 mld zł**

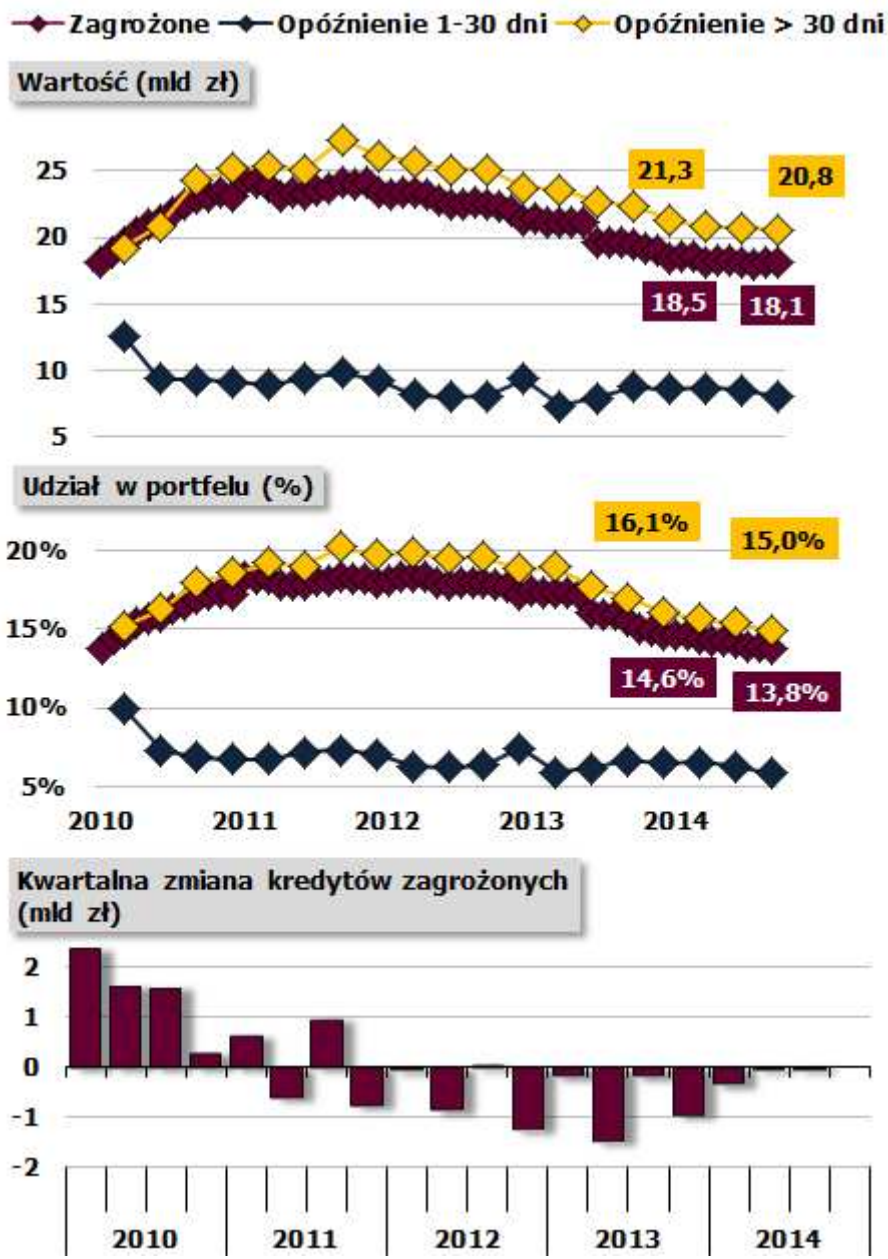

Uwagi

KREDYTY MIESZKANIOWE

W kontekście wysokiej jakości kredytów mieszkaniowych na tle innych rodzajów kredytów, UKNF stale przypomina, że portfel ten generuje szereg rodzajów potencjalnego ryzyka dla klientów, banków i gospodarki, co wynika z:

- **dominującej roli tych kredytów w bilansie sektora bankowego (40,5% kredytów dla sektora niefinansowego oraz 22,4% sumy bilansowej sektora, przy czym w niektórych bankach udział ten jest znacznie wyższy)**
- **krótkiej historii większości kredytów (ponad 80% portfela stanowią kredyty z lat 2007-2014)**
- **wysokiego udziału kredytów walutowych generujących szereg rodzajów ryzyka (m.in. kwestia pozwów składanych przez niektórych kredytobiorców w związku z udzielonymi im kredytami CHF)**
- **wysokiego LTV dużej części portfela kredytowego (ponad 500 tys. kredytów o LTV > 80%, w tym ponad 200 tys. kredytów o LTV > 100%), co wzbudza obawy o sytuację kredytobiorców, którzy zostaliby objęci procesami windykacji oraz może mieć niekorzystny wpływ na sytuację banków mających duży portfel kredytów o takich parametrach**
- **kredytów udzielonych w ramach programu „Rodzina na swoim" („skokowy" wzrost rat spłaty)**
- **ograniczonej płynności na rynku nieruchomości, silnego zróżnicowania cen nieruchomości utrudniającego ich właściwą wycenę oraz niezadowalających baz danych o rynku nieruchomości i sytuacji finansowej klientów,**
- **kwestii społecznych i prawnych związanych z realizacją zabezpieczeń (na koniec ub.r. w portfelach banków było ponad 50 tys. kredytów zagrożonych, które były zabezpieczone na nieruchomości mieszkalnej, co oznacza że około 100-150 tys. osób było dotkniętych problemem obsługi tych kredytów)**
- **niedostatku w pełni zadowalających źródeł finansowania długoterminowego**

Jednocześnie należy mieć na uwadze nadmiernie liberalne zasady udzielania niektórych kredytów

- **przyjmowanie zbyt niskich kosztów utrzymania (na poziomie minimum socjalnego lub niższym)**
- **nadmiernie wydłużone okresy kredytowania (m.in. przekraczanie przeciętnej długości trwania życia)**

KREDYTY KONSUMPCYJNE

Silny wpływ na obserwowaną w ostatnich okresach poprawę jakości tych kredytów mają transakcje sprzedaży części portfela „złych" kredytów lub przeniesienia ich do ewidencji pozabilansowej (w ramach tych operacji banki planują wyksięgować w br. z bilansu kredyty o łącznej wartości 2,5 mld zł), choć skala tego zjawiska ulega obniżeniu

POZOSTAŁE GD - STABILIZACJA udziału ALE istotny przyrost stanu kr. zagrożonych

Zagrożone +1,0 mld zł

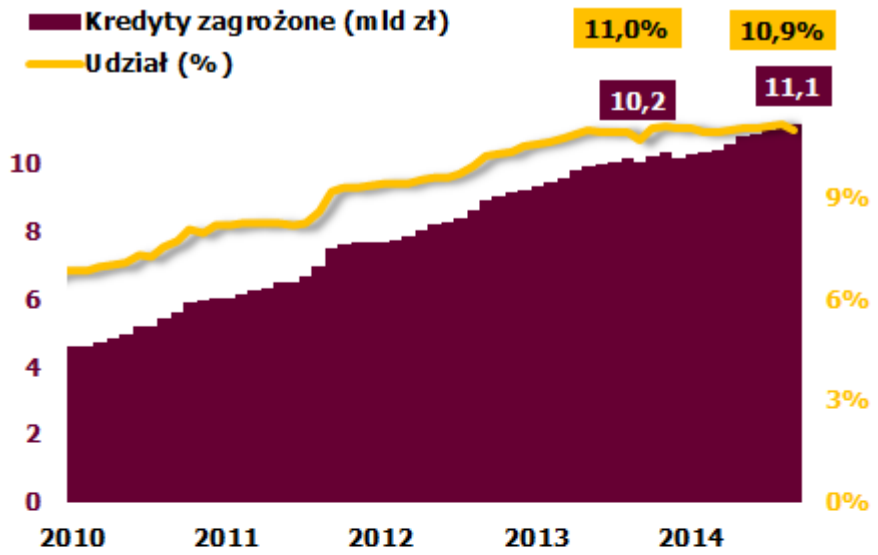

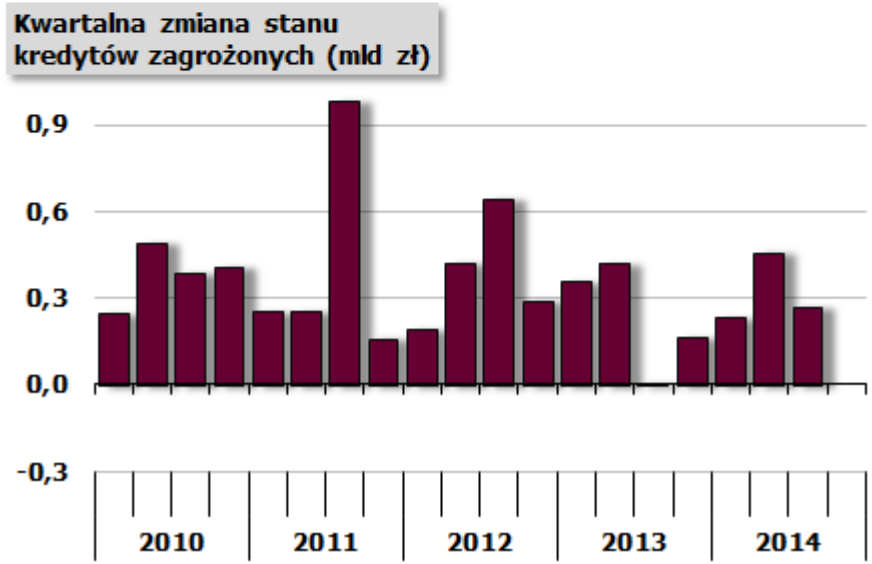

PRZEDSIĘBIORSTWA - STABILIZACJA/POPRAWA

Zagrożone -0,1 mld zł (MSP +0,3 mld zł; Duże -0,3 mld zł)

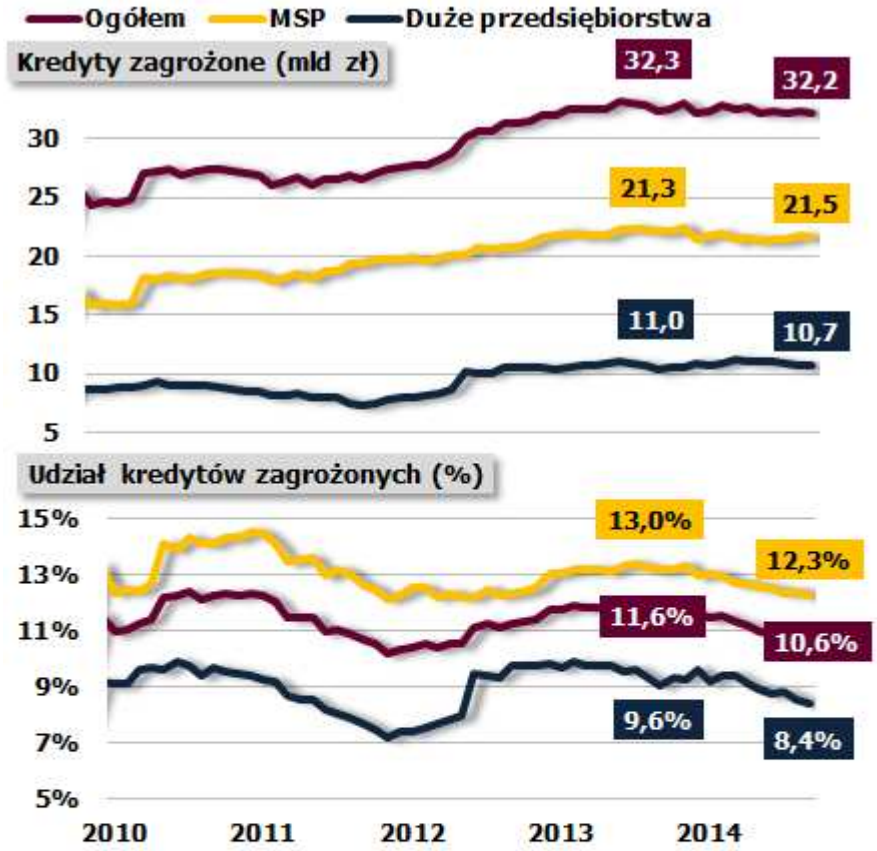

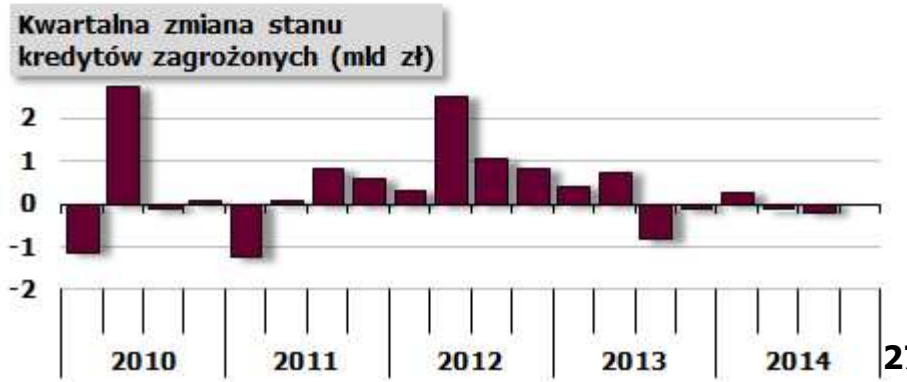

Jakość dużych zaangażowań wobec sektora przedsiębiorstw 09/2014

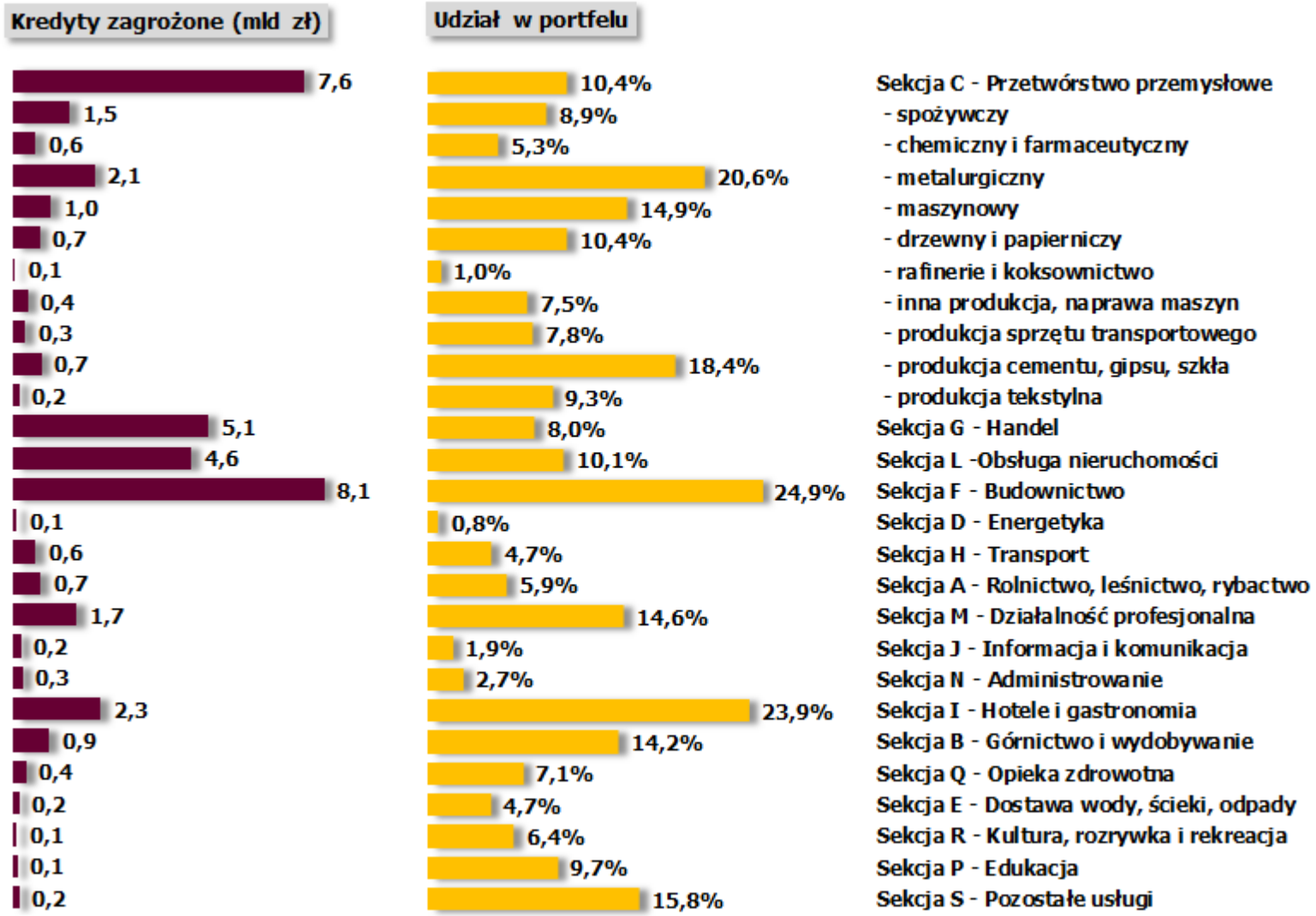

- **W ujęciu branżowym kluczowe znaczenie ma jakość kredytów udzielonych dla przemysłu, handlu, obsługi nieruchomości oraz budownictwa, na które przypada około 70% ekspozycji kredytowych banków wobec sektora przedsiębiorstw**
- **Najniższą jakość nadal przedstawia portfel kredytów dla branży budowlanej (na koniec września br. udział kredytów zagrożonych wynosił 24,9%) oraz przedsiębiorstw z branży hoteli i gastronomii oraz metalurgii (gdzie udział ten przekraczał 20%)**
- **W okresie I-IX br. w największym stopniu stan kredytów zagrożonych zwiększył się w hotelarstwie oraz w branży produkcji maszyn i urządzeń elektrycznych (odpowiednio o 0,4 mld zł i 0,3 mld zł), a największe ich obniżenie odnotowano w handlu, działalności profesjonalnej, obsłudze nieruchomości, w branży spożywczej oraz w produkcji cementu, gipsu i szkła (w granicach 0,1-0,2 mld zł)**

Zwiększenie aktywów i pasywów walutowych (poziom niedopasowania stabilny) oraz wzrost finansowania długoterminowego, jednak w obu przypadkach silny wpływ zdarzenia jednorazowego

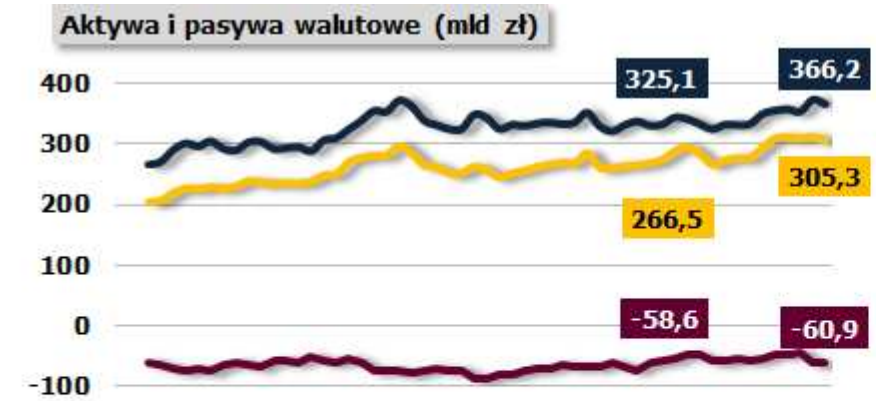

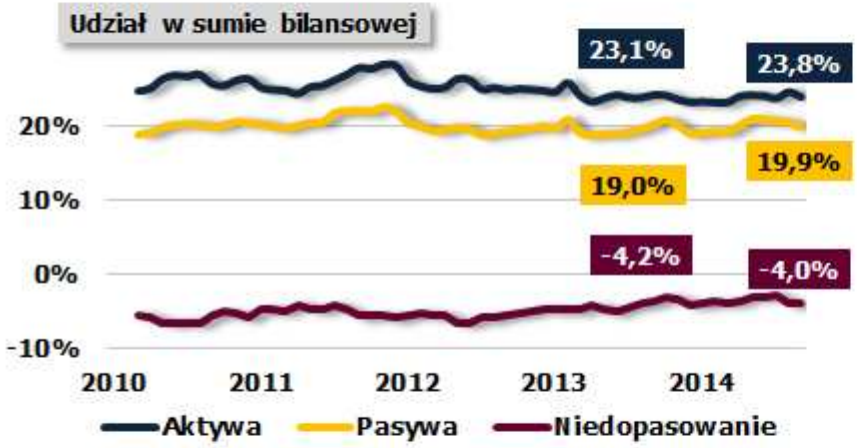

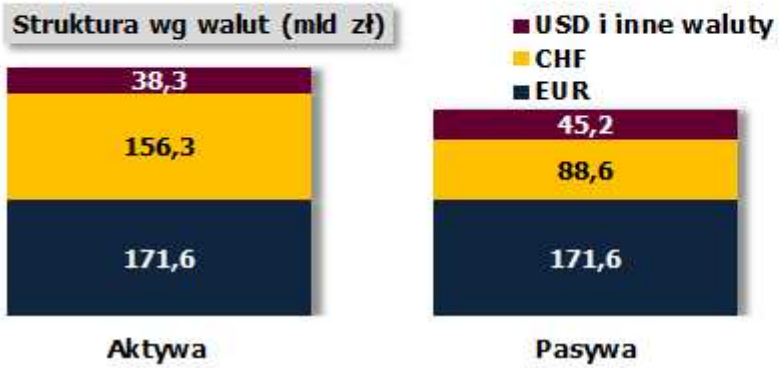

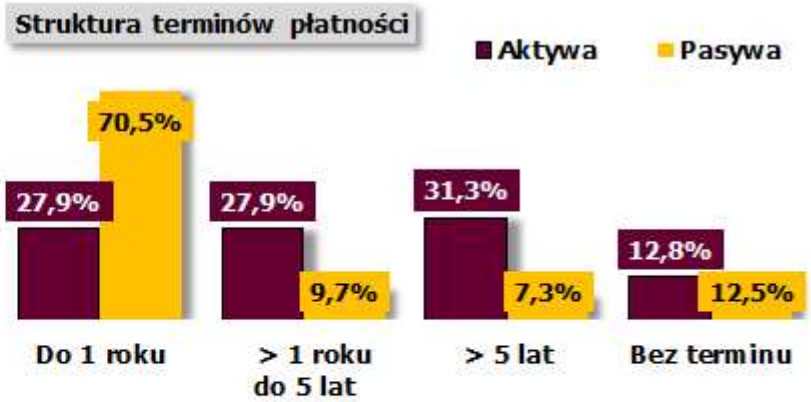

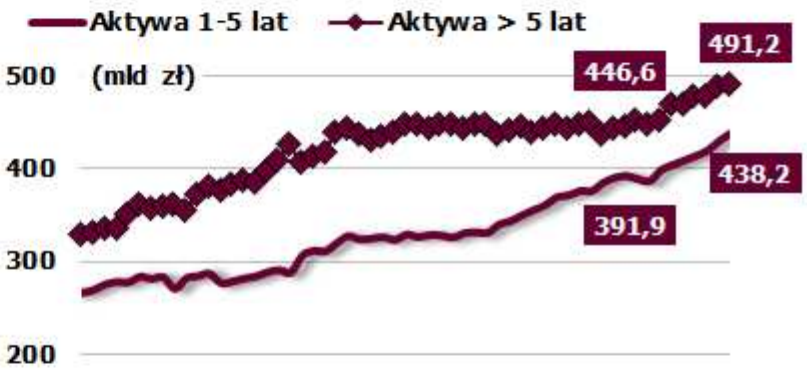

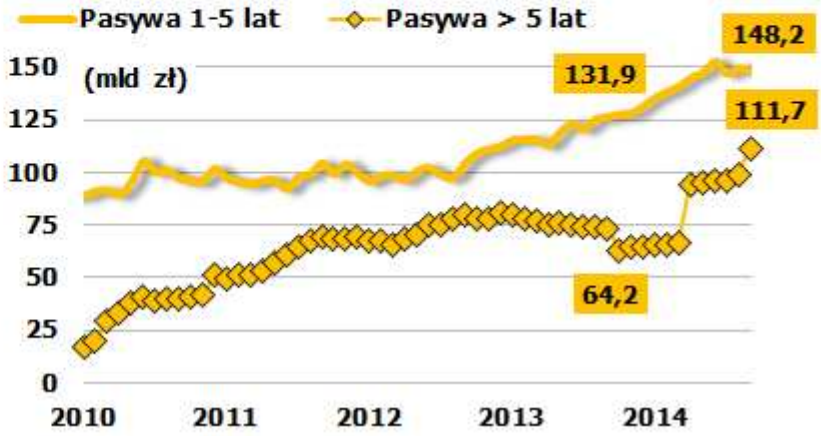

Sytuacja polskich banków wygląda korzystnie na tle podmiotów macierzystych

	Suma bilansowa			Kredyty			Wynik netto			Wartość rynkowa		
	09/2013	09/2014		09/2013	09/2014		09/2013	09/2014		09/2013	09/2014	
Banki polskie notowane na GPW (mln PLN)												
PKO BP	201 251	244 447	21,5%	154 980	185 842	19,9%	2 291	2 532	10,5%	46 375	49 575	6,9%
Bank Pekao	150 994	163 752	8,4%	106 340	115 999	9,1%	2 049	2 024	-1,2%	46 851	50 972	8,8%
BZ WBK	105 965	130 388	23,0%	72 818	90 323	24,0%	1 330	1 469	10,4%	32 554	39 198	20,4%
mBank	104 000	117 327	12,8%	68 961	71 959	4,3%	892	978	9,6%	18 981	20 766	9,4%
ING BSK	84 640	96 849	14,4%	53 603	61 886	15,5%	711	810	13,9%	14 571	19 255	32,1%
Getin Noble	64 910	67 226	3,6%	52 234	52 703	0,9%	240	346	44,3%	6 307	7 447	18,1%
Millennium	58 102	60 658	4,4%	43 210	45 205	4,6%	393	493	25,6%	8 674	10 663	22,9%
Bank Handlowy	47 248	50 275	6,4%	17 887	18 572	3,8%	821	742	-9,6%	14 503	16 332	12,6%
BGŻ	35 750	38 775	8,5%	27 499	30 281	10,1%	134	177	32,0%	3 298	4 485	36,0%
Bank BPH	33 637	31 122	-7,5%	25 829	23 967	-7,2%	149	107	-28,5%	4 002	3 356	-16,1%
Nordea PL	31 708	31 951	0,8%	27 430	27 534	0,4%	40	101	153,8%	2 620	3 037	15,9%
Alior Bank	23 268	29 156	25,3%	19 049	23 948	25,7%	170	222	30,5%	5 719	5 942	3,9%
BNP Paribas PL	21 132	22 481	6,4%	18 166	18 880	3,9%	78	76	-2,8%	1 779	2 175	22,2%
BOŚ	17 999	19 524	8,5%	12 038	12 314	2,3%	40	58	42,5%	876	979	11,8%
Inwestorzy strategiczni banków polskich o sumie bilansowej > 10 mld zł (dane w walucie lokalnej, mln EUR, USD)												
BNP Paribas	1 855 621	2 068 635	11,5%	638 787	675 629	5,8%	4 708	-1 147	-124,4%	62 223	65 451	5,2%
Deutsche Bank	1 787 971	1 709 189	-4,4%	387 040	400 994	3,6%	2 026	1 226	-39,5%	34 612	38 151	10,2%
Credit Agricole	1 770 900	1 579 500	-10,8%	320 271	322 184	0,6%	1 895	1 643	-13,3%	20 361	30 775	51,1%
Citigroup	1 899 511	1 882 849	-0,9%	682 527	693 124	1,6%	11 217	6 963	-37,9%	147 520	157 106	6,5%
Societe Generale	1 254 400	1 291 700	3,0%	379 700	388 700	2,4%	1 853	2 181	17,7%	29 415	32 337	9,9%
Santander	1 192 181	1 240 979	4,1%	712 367	749 426	5,2%	3 310	4 361	31,8%	66 863	91 241	36,5%
ING Groep	1 131 175	990 987	-12,4%	x	514 763	x	2 879	78	-97,3%	32 067	43 635	36,1%
UniCredit	864 782	858 013	-0,8%	541 764	515 598	-4,8%	1 014	1 838	81,2%	27 297	36 724	34,5%
Commerzbank	593 232	596 358	0,5%	231 182	220 964	-4,4%	17	525	2988,2%	9 666	13 469	39,3%
General Electric	661 438	650 021	-1,7%	x	x	x	9 851	10 081	2,3%	243 291	257 069	5,7%
Raiffeisen	131 034	132 016	0,7%	82 431	81 817	-0,7%	411	225	-45,3%	4 729	5 045	6,7%
Banco Com. Port.	83 121	78 798	-5,2%	60 588	58 352	0	-597	-98	-83,6%	1 892	5 616	196,8%

Źródło: Bloomberg

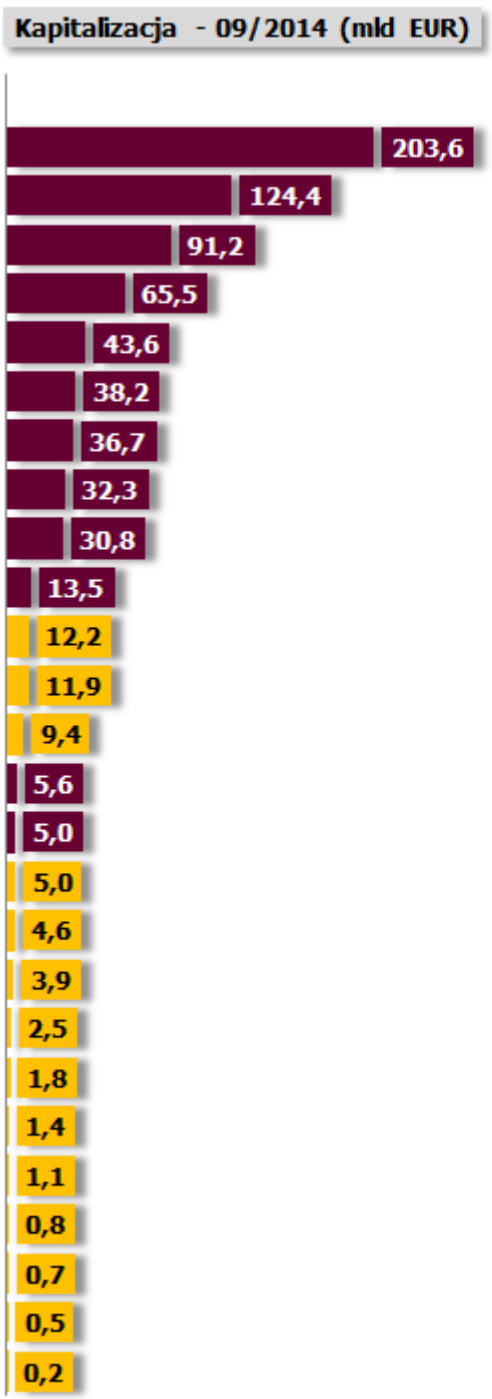
Kapitalizacja - 09/2014 (mld EUR)
203,6 General Electric
124,4 Citigroup
91,2 Santander
65,5 BNP Paribas
43,6 ING Groep
38,2 Deutsche Bank
36,7 UniCredit
32,3 Societe Generale
30,8 Credit Agricole
13,5 Commerzbank
12,2 PKO BP
11,9 Bank Pekao
9,4 BZ WBK
5,6 Banco Com. Port.
5,0 Raiffeisen
5,0 mBank
4,6 ING BSK
3,9 Bank Handlowy
2,5 Millennium
1,8 Getin Noble
1,4 Alior Bank
1,1 BGŻ
0,8 Bank BPH
0,7 Nordea PL
0,5 BNP Paribas PL
0,2 BOŚ

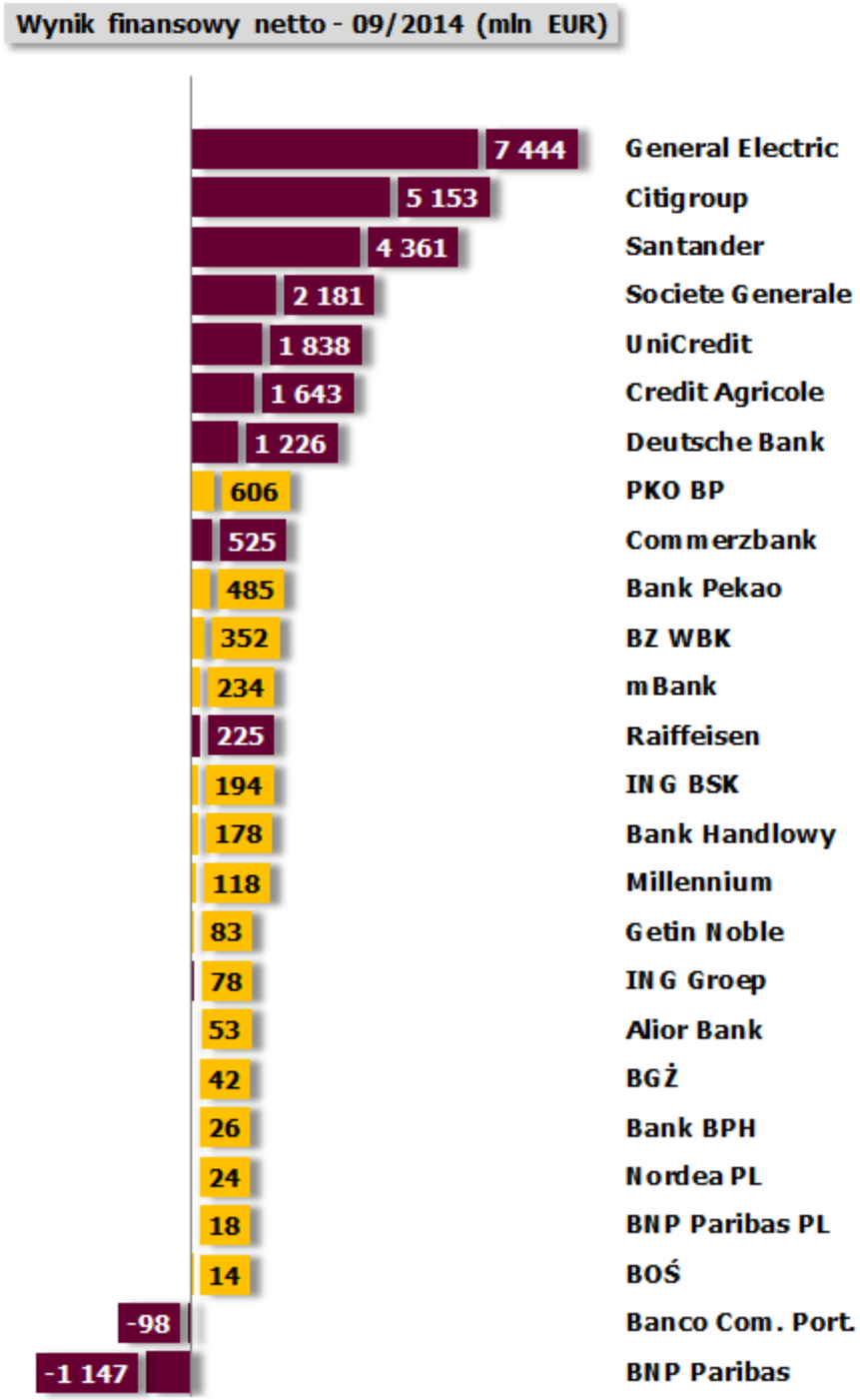
Wynik finansowy netto - 09/2014 (mln EUR)
7 444 General Electric
5 153 Citigroup
4 361 Santander
2 181 Societe Generale
1 838 UniCredit
1 643 Credit Agricole
1 226 Deutsche Bank
606 PKO BP
525 Commerzbank
485 Bank Pekao
352 BZ WBK
234 mBank
225 Raiffeisen
194 ING BSK
178 Bank Handlowy
118 Millennium
83 Getin Noble
78 ING Groep
53 Alior Bank
42 BGŻ
26 Bank BPH
24 Nordea PL
18 BNP Paribas PL
14 BOŚ
-98 Banco Com. Port.
-1 147 BNP Paribas

Wnioski końcowe

- **SYTUACJA BIEŻĄCA SEKTORA BANKOWEGO POZOSTAJE DOBRA I STABILNA.**
  Należy jednak mieć na uwadze, że w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki występuje szereg czynników ryzyka związanych m.in. z pogorszeniem perspektyw wzrostu krajów strefy euro, obniżeniem tempa wzrostu największych gospodarek z rynków wschodzących, niepewnością co do skutków zacieśniania polityki pieniężnej w USA. Dodatkowo należy mieć na uwadze ryzyko geopolityczne związane z kryzysem na Ukrainie. Czynniki te mogą wywierać negatywną presję na rynki finansowe oraz polską gospodarkę, a tym samym na warunki działania sektora bankowego.
  W kontekście ryzyka związanego z działalnością banków, należy mieć też na uwadze pozwy składane przez część kredytobiorców mających kredyty mieszkaniowe wyrażone we franku szwajcarskim.

- **KONIECZNE JEST:**
  - **Dostosowanie strategii działania do uwarunkowań zewnętrznych**
  - **Dywersyfikacja i dalsze zwiększenie stabilności źródeł finansowania**
  - **Dostosowanie banków do zaleceń i rekomendacji KNF**

Istotne wydarzenia „po dacie" Informacji:

- **redukcja stóp procentowych NBP o 50 pb**
- **wzrost stawek opłaty rocznej (z 0,037% do 0,05%) i ostrożnościowej (z 0,1% do 0,189%) na rzecz BFG w 2015 r.**
- **obniżenie prowizji interchange (debetowa 0,2% transakcji; kredytowa 0,3% transakcji) od 2015 r.**

Komisja
Nadzoru
Finansowego

Opracowanie:
Andrzej Kotowicz
Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych
URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Uwaga:

- **Wszystkie dane prezentowane w „Informacji" pochodzą z bazy danych z dnia 30 października 2014 r. i nie uwzględniają późniejszych korekt**
- **Źródła danych prezentowanych w „Informacji": UKNF, GUS, Bloomberg, NBP, EBC, OECD, REAS**